

ՏԵՅ ՍԿԱՌՈՒՄ

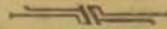
ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱՆՔ

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍ

Ա. ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 21-22

ՍԵՊՏ-ՇՈԿՏ. 1920

ՄԱՐՄԻՆԻ ՏՕՆԸ

Ներկայ թիւով կուտանք, մարդկային մարմնի նկունութեան եւ արագութեան կարելիութիւններէն մէկ մասին, համաշխարհային չափանիշերը :

Վատահ ենք որ մեզմէ շատերը շահագրգիռ չեն այն թիւերու մասին եւ սակայն, այսօր միջազգային քաղաքակրթութիւնը ամենակարեւոր տեղը կուտայ այդ շարժումին, պետական վարիչներ կը նախագահեն Ողիմպիական Մրցումներու եւ վեհապետներ յաղթականներու կուրծքը իրենց ձեռքով կը զարդարեն :

Կեանքը մրցում է եւ մրցումի մէջ շահիլը՝ ներդաշնակ ճիգի արդիւնք է: Անհատ մը որքան ունի այդ յատկութիւնէն, այնքան ապահով է իր պայքարին մէջ եւ ազգ մը՝ որքան ունի այդ յատկութիւնով օժտուած անհատներէն՝ նոյն աստիճանով ապահով է իր գոյութիւնը :

Այս տարի Անվէրսի մէջ կատարուած մարզական մրցումներու արդիւնքը եթէ աչքէ անցնենք, պիտի տեսնենք ապշեցուցիչ թիւեր մարդուն ֆիզիքական կարողութիւններուն իբր չափանիշ: Հազարաւոր մղոն հեռաւորութիւններ, վայրկեաններու մէջ քաղուած են մարդկային վազքի արագութիւնով, հազարաւոր մէթրներով խոչընդոտներ ու խուժեր, կոխտուած են անոր գարշապարներուն տակ, անհաւատալի արագութեամբ մը. անդնդախոր ծովերու ջուրերը նեղքուած են անոր կուրծքին ոյժին առջեւ. անոր մարմնին սլացքը կարեւոր չափով բարձրութիւններու հասած է. երկաթներու ծանրութիւններ եւ նիզակներ, անոր քազուկին թափին տակ պատկառելի հեռաւորութիւններ կտրած են . . . եւ այսպէս մարդկային ցեղը, իր մտքի տիրապետութենէն վերջ, մարմնի տիրապետութիւնն ալ զգացնելու վրայ է բնութեան ոյժերուն :

Ողիմպիական մրցումները, միեւնոյն ատեն ազգերու կենսունակութեան չափանիշերն են. անոնք երեւան կը բերին ցեղերու ֆիզիքական կարելիութիւնները եւ տկար կողմերը:

Մեր հայկական ողիմպիականներն ալ միջազգային շարքերու մէջ մտնելու նախապատրաստութիւններն են. առանց մեծամիտ համարուելու, մօտ ատենէն կրնանք մենք մեզազգերու մրցման դաշտէն ներս նետել եւ մրցանիշներ շահիլ, եթէ մեր մարզիկները չը շնանան իրենց համեստ արդիւնքէն. եթէ ֆիզիքական ուժեղացումը եսասիրական կիրքերու եւ ուռուցիկ ձեւերու չ'առաջնորդէ մեր տղաքը, որուն ախտանիշերը երեւցան այս տարուան մեր ողիմպիական մրցումներուն մէջ:

Այս տարի մասնա-որ կերպող քաջալերիչ էր մրցադաշտին մէջ, Անկախ Հայաստանի ներկայացուցիչ Պ. Թահթաճեանի ներկայութիւնը, որ յաղթականներու կուրծքին իր ձեռքով կախեց մրցանակները, շնորհաւորելով Հայաստանի ապագայ առողջ քաղաքացիները:

Կենսասփիւռ նոր սերունդի քազուկին եւ կուրծքին պսակաւորումը, Վահագնեան ողիմպիական վերազարթումի նախատօնակը կատարուեցաւ այն օր, բնութեան գմբէթին եւ հայ դրօշին ծածանումին տակ:

Հաճոյքով կը հրատարակենք յարգելի բժիշկին յե-
տադայ հետաքրքրական գրութիւնը: Սոյն տողերէնք-
նին սփոփիչ են այն լուսադուբի դժբաղդներուն հա-
մար, որոնցմէ թերեւս բաւական թիւով պիտի տայ մե-
զի սա արհաւիրքի շրջանը և մեր ծնողքներուն ազի-
տութիւնը:

Ծ. Խ.

ԿՈՅՐԵՐՈՒ ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ՄՇԱԿՈՅԹԸ

Միջին դարու միսքի կրթութեամբ սնած
սերունդը, կոյրերը կը նկատէր գերբնական
էականեր, շարժելու ու գործելու անկարող, միայն
հոգեկան կարողութեամբ առլցուն, որ իր դժ-
ուարին հարցերուն լուծումը անոնցմէ կը հայ-
ցէր, և որոնց ամէն մէկ խորհուրդը պատգամ-
ներ կը նկատէր, այն մեծ Անձանօթին, որ խոր-
հըրդակցութեան մէջ կը կարծէր գտնել իր բաղ-
դազուրկ ընկերակիցները:

Այսպիսի գաղափարներով տոգորուած սե-
րունդէ մը կարելի չէր սպասել որ զբաղէր կոյրե-
րու ֆիզիքական մշակոյթով, որ կանգիտանար
նոյնիսկ ոչ կոյրերու ֆիզիքական կրթութիւնը:

Տասնըինորոգ դարուն վերջին տասնեակին,
երբ քաղաքակիրթ երկիրներ կը թօթափէին
այն մղձաւանջը, որ միջին դարու կրօնական
վարդապետութիւնները ներմուծած էին, ան-
գտնելով մարդուս ֆիզիքական մշակոյթը և
միայն իր անձին փրկութիւնը փնտռելով խուն-
կին, կնդրուկին, ծոմին ու զրկանքին մէջ, ժա-
մանակակից մարդկային ընկերութիւնը, յետա-
դարձ ուսում մը կ'ընէր. իր անարգած տեսա-
կէտը, որոնցմով հին ազգեր՝ Սպարտացիներ,
Մակեդոնացիներ, Հելլենացիներ ու Եգիպտացի-
ներ կարող եղած էին հասցնել առոյգ, կորովի
ու կայտառ քաղաքացիներ:

Այս ընդհանուր յեղաշրջումէն կարելի չէր
որ անմասն մնային կոյրերն ալ:

Թէև տեսողութենէ զուրկ, բայց կազ-
մերնին ֆիզիքապէս զարգանալու ատակ, կ'ար-
թընային իրենց թմրած ու ընդարեացած վի-
ճակէն ու ֆիզիքական մշակոյթին տուած մեծ
առաւելութիւններէն օգտուելով, իրենց առող-
ջութիւնը կը բարեկարգուէր և ոչ կոյրերու
գործունէութեան մասնակից ըլլալով, կը թե-
թեանար հոգեկան այն մեծ տառապանքը որ
անագորոյն բաղդէն ժառանգ մնացած էր:

Ֆիզիքական մշակոյթը կոյրերու ընդհա-
նուր առողջութիւնը բարելաւելով մեկտեղ տե-
սողութիւնէ զուրկ շարժական գործարանը

հրահանգուելով, աւելի դիւրաթեք և աւելի
ճկուն կ'ըլլար, ամենապարզ շարժումէն սկսեալ
ամենաբարդ շարժումները կատարելու մէջ:

Երբ մանկավարժ դաստիարակներ ոչ կոյ-
րերու ընդհանուր առողջութեան պահպանումին
համար այնչափ հոգ կը տանէին, որոնք տեսո-
ղութեան տուած մեծ առաւելութիւններու շը-
նորհիւ, շատ աւելի մեծ դիւրութիւններ ու-
նէին առանց ֆիզիքական մշակոյթի, զարգա-
նալու ու բարգաւաճելու, չէր արժէր կոյրե-
րու նոյնչափ և ալ աւելի հոգատար գտնուէին,
որոնք տեսողութիւնէ զուրկ, ընկճուած ու
ընդարմացած վիճակ մը կը ներկայացնէին և
որոնց առողջութիւնը առանց ֆիզիքական մշա-
կոյթի, քիչ ժամանակի մէջ դատապարտուած էր
թօշնելու խամրելու:

Այս պակասը առաջին անգամ Անգլո-Սաք-
սօնները լրացուցին, կոյրերու վարժարաններու
ծրագրին մէջ ներմուծելով ֆիզիքական մշա-
կոյթը:

Ֆիզիքական մշակոյթը կոյրերու ընդհա-
նուր առողջութեանը հակելով հանդերձ, կը
զարգացնէր նաև շօշափելիք զգայարանքը, որուն
միջոցաւ տեղի կ'ունենար ամէն շարժում, ու-
րովհետև ոչ կոյրերու պէս այս շարժումները
չէր առաջնորդուէր աչքէն, այլ շօշափելիք ըզ-
գայարանքէն, ուրկից առաջ եկած զգացողու-
թիւնը ուղեղին հաղորդուելով պէտք եղած շար-
ժումները առաջ պիտի գար:

Թէպեսև մարմնոյն ամէն մէկ մասին վրայ
շօշափելիք ջիղեր կը գտնուին բայց միայն
մատերը, շրթունքները ու լեզուն են, որ
առատօրէն կը պարունակեն թէ զգայնական
և թէ շարժական ջիղերը, բայց որովհետև
շրթունքներուն ու լեզուին շարժելու կա-
րողութիւնը սահմանափակ ըլլալու անպատեհու-
թիւնը կը ներկայացնէ, կը մնան միայն մատ-
ները, որ գերազանցապէս կ'անձնաւորեն այդ
յատկութիւնները: Մատերուն շարժումները,
ձեռքերուն ու բազուկներուն յօդերուն շնորհիւ
շատ ընդարձակ է, և միևնոյն ժամանակ մա-
տերուն ծայրի զրացողութիւնը այնչափ սուր է
և այնպիսի արագութեամբ ուղեղին կը հաղոր-
դուի որ, եթէ մատերուն ծայրը մէկ վայրկեա
նի մէջ հազար թրթռացում տայ, ուղեղը
կրնայ ամէն մէկ թրթռացում որոշապէս դա-
նազանել:

Մատերուն ամէն մէկը առտրկայները
զանազանելու մէջ իրենց որոշ աստիճանը ու-
նին, ցուցամատը և միջնամատը ամենէն աւելի

այս յատկութեամբ օժտուած են. ասոնցմէ վերջը կուզայ ճկոյթը և մատնեմատը, այս մատերը կրնան առարկայի մը ողորկ ու խորդուբորդ ըլլալը ճշտել, և բթամատն ալ իրենց ընկեր առնելով, կարկինի պէս կ'որոշեն, առարկայի մը երկայնութիւնը և մեծութիւնը: Երբ առարկայները աւելի խոշորնան ձեռքերը ու բազուկները կը գործածեն: Երբ ձեռքերէ հեռու կը գտնուին, անուղղակի միջոցներ կը գործածեն — ինպէս գաւաղանները — հաղորդակցութեան մէջ գտնուելու համար այդ առարկային հետ:

Ուրեմն կոյրերը անմիջական պէտք ունին շօշափելիք զգայրանքը ու շարժական գործարանը հրահանգելու ու կրթելու, որպէսզի կարող ըլլան քայելու, շարժելու ու իրենց առօրէնայ պէտքերը գոհացնելու:

Ութը, տասը տարեկան կոյր մանուկի մը երբ ձեռքը քառուկէ փոքր պուպրիկ մը տաք, պիտի տեսնաք որ, իր ձեռքերուն մէջ պիտի դարձնէ առանց նպատակի, առանց որոշ գաղափար մը կազմելու, թեպետև առարկայի մը ձայնը և անհարթութիւնը աղօտ կերպով պիտի կրնայ զգալ, բայց չպիտի կրնայ որոշ կերպով գաղափար մը կազմել այդ առարկային իսկութեան մասին որովհետև, շօշափելիք զգայրանքը և շարժական գործարանը մշակուած չէ: Կոյր մանուկներու այս յատկութիւնները մշակելու համար, վարժարաններու մէջ մասնաւոր դասեր կը տրուին, որոնց միջոցաւ առարկայներ շօշափել և շարժումներ կատարել կ'ուսուցուի: Գերհանիոյ մէջ այս նպատակով մանուկներու յատուկ ձեռախաղեր յօրինուած են, որով թէ շօշափելիքը կը կրթեն և թէ շարժական գործարանին ճկունութիւնը կ'ապահովեն:

Կոյր մանուկներու այս յատկութիւնները կատարելագործուելով, իրենց ոչ կոյր ընկերակիցներուն պէս շարժելու տենջ մը կ'ունենան, անհանդարտ, վառվռուն ու կայտառ կ'ըլլան, չեն գոհանար միայն սահմանափակ շարժումներ կատարելով, այլ շատ աւելի բարդ ու դժւարին շարժումներ կատարելապէս կը գործադրեն: Շուէտական մարմնամարզի փորձեր շատ դիւրիւթեամբ կը կատարեն, շատ հետաքրքրական է տեսնել կոյրերու այս կանոնաւոր շարժումները, որոնց անդամները կ'իջնեն, կ'ելլեն, կը կծկին, կ'ընդլայնին, իրենց ձայնովը տալով շափը այս շարժումներուն և միեւնոյն ժամանակ շարժման մէջ դնելով կուրծքերու դնդերները:

Թեպետև ոչ կոյրերու յատուկ մնարմնամարզի ամէն ձևեր, առանց անպատեհութեան

կրնան նաև կիրարկուիլ կոյրերու, բայց խաղերը և սրօնները ամենէն աւելի յանձնարարելի են:

Կոյրերը պարելով, վազելով ու խաղալով իրենց ճկունութիւնը և շարժումներու ճշդութիւնը կ'ապահովեն. բացառիկ պարագայներու մէջ գործածելով ամէն միջոց, իրենց մէջ կը զարգացնեն անմիջական շարժելու յատկութիւնը, անհատական նախաձեռնութիւնը և բարի նախանձը և այսպէսով կը յաջողին յաղթելու այն խոշորը ոտին, որ արգելք կը հանդիսանայ իրենց առօրէնայ շարժումներուն մէջ: Մարդ կը զարմանայ երբ տեսնայ թէ ինչպէս կոյրերը ձի ու հեծելանիւ կը նստին և կարող կ'ըլլան շրջագայել իրենց լնտելացած վայրերը, հեծելանիւին և ձիուն ու է քայուածքէն կը կռահեն ու կը ճշդեն իրենց շրջագայած վայրերուն դիրքը:

Կոյրերը կ'ըլլան նաև լաւ լուղորդներ, արևուն դիրքէն, հովերու ուղղութիւնէն, ծովին եզերքէն լսուած աղմուկներէն կ'ուղղեն իրենց շարժումները. կրնան նաև թիալարել, լնտներէն վեր մազլցիլ ու չմշկել: Խաղերու մէջ կարող են վազել առանց վախի, եթէ երբեք վազած տեղերնին, զիրենք առաջնորդելու համար աւազէ ու մարգագետինէ հետքերով ապահովուած ըլլայ: Վազողները իրենց ընկերներէն կը խուսափին ռաքերու աղմուկը ու բոժոժաւոր բազկապանակի ժխորը նկատի առնելով, խաղերու մէջ կ'օգտուին գնդակներու մէջ դրուած բոժոժներու հանած ձայնէն, որոնց միջոցաւ կը հասկնան գնդակներու ներկայութիւնը: Վերջապէս կոյրերը շօշափելիք և լսելիք զգայրանքներով թեպետև դանդաղ, բայց կարող կ'ըլլան ոչ կոյրերու յատուկ խաղերը օգտագործել:

Բայց երբ կոյրերու ֆիզիքական այս մշակոյթը անտեսուի, շարժելու փափաքները անժամանակ կերպով մարիլ կ'սկսի, անդամները կը դանդաղին, յօդերու դիւրաշարժութիւնը կը յապաղի, դնդերները չեն զարգանար. շարժումները անորոշ ու անպատակ կ'ըլլան քկեցուածքնին արգահատելի ու քայուածքնին տատամստ կըլլայ, իրենց հասակը ծանրութիւնը ու լանջքին ընդարձակումը կը կասի. խաղերը և հրահանգները կը կորսնցնեն իրենց հրապոյրը, վախկոտ ու տխուր կ'ըլլան և վերջապէս առողջութիւնին խաթարուելով՝ այսպիսի վատուած մարմնոյ մը ծնունդ եղող իմացականութիւնն ալ կը տառապի:

կոյրերու ֆիզիքական մշակոյթով զարգացուցած կ'ըլլանք ընդհանուր առողջութիւնը. շօշափելիք զգայրանքը կրթելով, անոր միջոցով առաջ եկած մտապառակներն երբ ուղեղին մէջ կերտած ու կաղապարած կ'ըլլանք. անաղարտ պահուած լսելիք և հոտոտելիք զգայրանքները՝ տեսողութեան տեղ գործածելու անմիջական պէտքէն մղուելով առաւելապէս կը զարգանան ու այսպէսով կոյրերը թէ ֆիզիքապէս և թէ մտաւորապէս բարգաւաճելով, կարող կ'ըլլան իրենց ուրոյն սեղը գրաւել մարդկային ընկերութեան մէջ:

Յօդ. ԵՂ. ՇԱՀՊԱԶ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ՆՇԱՆԱԻՈՐ ԿՌՓԱՄԱՐՏԻԿՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Թե ի՞նչ կը պատմէ ձօն Սըլիվըն իր 1889 յուլիս Ցին բրած մրցման մասին:

Ոստիկանութիւնը իմացած ըլլալով որ մըրցումը առանց ձեռնոցի պիտի ըլլար Նոր Օսէանի մէջ, արդէն մրցումէն շատ առաջ հոն էր: Մրցորդներս մեր կոմնակիցներով և մարզիչներով մասնաւոր կառախումբ կը նետուինք, որ մեզ դէպի Միսիսիբ կը տանի:

Ռիչպուրկ վար կ'իջնենք, բարեկամ մը իր տունին բակը պատրաստած է արդէն: Մրցումը վայրագ, արիւնյուայ կ'ըլլայ, առաջին բառնին առաջին հանդիպումին ուժգին հարուածի մը վրայ Սըլիվըն կոնակի վրայ կը գլտորի: Երկրորդին, կարգը Քիլըռընինն է. երրորդին Սըլիվընի՝ կողմէ Քիլըռնի կզակին զարնուած սարսափելի հարուած մը զայն կը մարեցնէ, ինքզինքը գըտնելէն վերջ Քիլըռն յարձակման կ'սկսի և այսպէս 75 րատնէ, այս երկու մարտիկները, վայրագ զաղաններու պէս կը կռուին, իրենց մարմինները և դէմքերը վէրքերով եւ ուռեցքներով ծածկուած էր: Վերջապէս կզակին զարնուած երկրորդ հարուածի մը շնորհիւ Քիլըռն գետին կը գլորի վեր չեկելու պայմանաւ: Մրցումէն վերջ երկուքն ալ գրեթէ անձանայ դարձած էին:

Այս փոքր գրութենէ կրնաք երեւակայել թէ ինչ էր պօսը իր նախնական վիճակին մէջ:

Տարօրինակ ուժի սէր կռիւամարտիկներ

Նշանաւոր կռիւամարտիկ Սամ Մաք Վէա, փորձի ատեն այնքան զօրաւոր կը զարնէր որ մարդիչ գտնելը անկարելի կ'ըլլար: Հոչակաւոր սեւամորթ ձէք ձօնսընին մարզիչը՝ Երնք Քէննի, 10000 Ֆր.ի դատ մը կը բանայ ձէքի դէմ վնասուց հատուցման համար: Խեղճ Երնք կը գանգատէր թէ, Սիտըն Լայքի մօտ զըտնուող անտառակի մէջի իր տանը, մէջ — ուր սեւամորթը շարձիտութեան մեծ մրցման կը պատրաստուէր, և ամենապզտիկ փորձը որ մէկ ժամ կը տուէր — այնքան խիստ կը կռուէին՝ որ մէկ շաբթուան ընթացքին, չէնքին ոչ մէկ սենեակին մէջ կայուն կարասի մը չէր մնացած, բոլոր ապակիները կոտրած և կարասիները կտոր կտոր եղած էին աւելցուցէք նաև կարգ մը ծախքեր որոնք Երնքի կը պատկանէին: Օրինակ ձէքի թարմ կաթ տուող կովը կթել, պարտէզի փոքրիկ խոզերու խուճը կերակրել, ուղի՛նեաւ հին շարձիտը իր այս աներեւակայելի փորձերէն վերջ հատ մը խոզ ուտելով չէր կշտանար... !!!:

* Օրուան շարձիտը Տէմսէյի մասին ալ կ'արժէ ծանօթութիւն մը տալ, Տէմսէյ 10-20 մարզիչներով է որ փորձի կը սկսի, որովհետև ան 10 բառնէնց փորձ մը ընելու համար 10 մարզիչի պէտք ունի, քանի որ ամէն մէկ բառնէին մէյմէկ մարզիչ կը մարեցնէ...:

Շամբիոններու հաւատք

Մրցման առաջին գիշերը շարձիտն մը իր ճգնաժամները կ'անցնէ և շատ ջղային կ'ըլլայ, ան կ'ունենայ նաև զարմանալի հաւատք մը անհիմն նիւթերու վրայ:

* Ծիմ ձէֆրիս մրցման չէր երթար եթէ փորձին վերջին օրերուն ձիու պայտ մը չի գտնէր:

* Ծիմ Գօրպէթ կը կարծէր որ իր բաղը կապուած էր հին արծաթ ժամացոյցէ մը որ պզտիկութեանը նուէր առած էր, ան, ժամացոյցը հետը կ'առնէր մրցման ատեն և զայն աթոռին տակը կը պահէր և ամէն դաղարի զայն կը դիտէր՝ կարծես թէ մասունք ըլլար:

* Ֆիթսիմոն գէշ կը խաղար եթէ իր կինը ներկայ չ'ըլլար: Ամերիկայի մէջ ատեն մը կինելու պօսի մրցումներուն ներկայ գտնուիլը արգելուած էր, սակայն Ֆիթսիմոնի մրցման օրը անկարելի եղաւ Տիկին Ֆիթսիմոնը ներս շառնել: Այսպէս տակաւին շատեր իրենց capriseները ունին:

Պօֆսի գաղտնիքներ

Ինչպէս գիտէք հակառակորդ խարելը տեսակ մը վարպետութիւն եղած է կարգ մը կըռմփամարտիկներու քով:

Քիտ Մաք Քոյ որ իր ատենին էն նշանաւոր խաղացողներէն էր, Թօմ Ռիանի հետ մըրցած ատեն երբ կը տեսնէ որ, հակառակ դայն գերազանցած ըլլալուն, չի կրնար Թօմը 15րդ տունին մարկցնել, կը խորհի վարպետութիւն մը բանեցնել: Գիրկ գիրկի մը բռնուած ատեն ետ կը քաշուի, ձեռքերը վար կ'առնէ ու կը սկսի բարձրաձայն խնդալ: Թօմ շուարած պաշտպանողականը կը թողու և կը հարցնէ:

— Քիտ, ինչ ունիս, խենդեցա՞ր:

— Ո՛չ, կը պատասխանէ խնդալով, միայն դուն տաքատդ ձեռքէ կը հանես, տե՛ս ետեւէդ պատուած է տաքատդ:

Թօմ ապշահար ետ կը դառնայ, այն վայկեանին Քիտ հակառակորդին կզակին այնպիսի հարուած մը կը զարնէ որ խեղճը knock out կ'ըլլայ: Ամէնէն զարմանալին սա է որ արդիւնքը կ'ընդունուի:

Նոյն ձեւով Թօմի Պրանս 1907 յուլիս 4ին Պիլ Սֆուուոի հետ ըրած մրցման մէջ վարպետութիւն մը կ'ընէ: Պրանս կզակին սաստիկ հարուած մը կ'ուտէ և քիչ կը մնայ որ իյնայ մարի, սակայն ինքզինքը կը բռնէ և վարպետութեամբ մը հակառակորդին կը մօտենայ ու կը գիրկըդխառնուին և անոր «ինչ կ'ընէս Պիլ, պօֆս խաղալ քնաւ չես գիտե՞ր» կ'ըսէ: Պիլ այս խօսքերէն զարմացած չի նշմարեր որ Թօմ զըծուարութեան մէջ է և թոյլ կը վարուի. քանի մը երկվայրկեան վերջ, ինքն է որ կ'ստանար միեւնոյն հարուածը և այնքան ուժգին որ Պըրնսի պէս չի կրնար վարպետութիւն մը ընել և knock out կ'ըլլայ առաջին ռաունսին:

Էն կարն եւ Էն երկար մրցումներ

Վերը յիշուած մրցումներէն որ էն կարճը մէկ ռաունսի մէջ վերջացած է ըրֆօրը, 2 երկվայրկեան է և ամբերկացիի մըն է, սակայն անոր չափ զարմանալի մրցումներ ալ եղած են: Հաւգին, մրցման մը մէջ իր հակառակորդը 4 երկէն տապալած է, ուրիշ մը Պէթլինկ Նիլսըն 3 երկվայրէն մրցման վերջ տուած է: Այսքան ապշեցուցիչ արագութեամբ վերջացող մրցումներուն քով կրնանք աւելցնել երկարատեւ մրցումներ որոնք նոյնքան ապշեցուցիչ են: 1860ին ձէյմս Օնէյլի և Ֆրիթցի միջեւ տեղի ունեցող մրցումը,

որ առանց ձեռնոցի էր, 4,30 ժամ կը տեւէ, 1879ին Մաք Քէլլըն և Տօնօվան 3,49 ժամ կը կռուին: 1884 Կէպիֆ և Վէլը 76 ռաունս կը կռուին որ 5,4 ժամ կը տեւէ, ուրիշ օր մը ձէյմս Քէլլի և Տօնսթան ձէմիթ 6,15 կը կռուին, սակայն ըրֆօրը որ մինչև այսօր չէ կտորուած և չպիտի կտորուի՝ կը պատկանի Պրանս և Պրուքի որոնց մրցումը 1893 ապրիլ 6ին եղաւ և տեւեց 110 ռաունս 7 ժամ 19 վայր. և առանց արդիւնքի մնաց:

Սակայն այսօր մէկ ժամէն աւելի չը տեւեր մրցումը, ո՛վ գիտէ թէ ինչ տեսակ կը խաղային այն ատենուան պօքստօնները: Իրաւ երկարատեւութեան ըրֆօրը կտորել անկարելի է, սակայն գոնէ արագութեան հաւասարողներ պիտի ըլլան, որովհետեւ հիմակուան methodeը այդպէս կ'երթայ: Ներկայ խաղացողները կ'ուզեն սկսիլ և վերջացնել, ինչպէս կ'ընեն Տէմզէյ, աշխարհի շամբիոնը և Գառբանթիէ՝ Եւրօպայի շամբիոնը, երկու հակառակորդները:

Ո՛վ է ՏէՄՍԵՑ

Ձէք Տէմսէյի մասին իր մարզիչին կողմէ գրուած յօդուածէն թարգմանելով, շամբիոնին մասին կ'ուզեմ ծանօթութիւն մը տալ:

Գօլօռապօյի «apoid lourds» կռմփամարտիկ ձէք Տէմսէյ, որ «աշխարհի շամբիոն» տիտղոսը ստացաւ, հսկայ ձէս Վիլըուտը յուլիս 4ին Թօլէտոյի մէջ 4րդ ռաունսին յաղթելով, այդ տիտղոսին արժանացաւ:

Ձինքը մարզական կեանքի գագաթնակէտին չասցնող մրցումէն երկու տարի առաջ, Տէմսէյ պարզ պաշտօնեայ մըն էր քրանուէյի ընկերութեան մը մէջ: Լիմա հազիւ 24 տարեկան, ԺօռԺ Գառբանթիէի դէմ պիտի ելլէ հաւանաբար գումարի մը համար որ 100,000 հնչիւն օսկին պիտի անցնի:

1917ին Տէմսէյ պօֆսի սիրահար մէկ քանի երիտասարդներէ զատ ոչ ոքէ ճանչցուած էր: Մէկ տարուան կարճ ժամանակի մը մէջ ան իր փառքի գագաթնակէտին հասած էր յաղթանակներու շարքով մը որ իրմէ շատ առաջ սկըսողները չէին կրցած ձեռք բերել:

1918ին, ան աշխարհի շամբիոնութիւնը շահիլ ուզող կռիւմարտիկներու 20 լաւագոյններուն հետ մրցեցաւ, որոնցմէ 18ն արուեստական քունին! համը առին, ատոնցմէ 12ը առաջին ռաունսին արդէն երազներու աշխարհը այցելած էին, մէկը միայն մին-

չեւ վերջ շարունակեց, մէկ անգամուն 5 իսկ երկրորդ անգամուն 10 ռառնիս խաղալով: Եւ մէկ հոգին միայն պատիւը ունեցաւ Տէմսէյին յաղթել: Յաջորդ տարին 1919 մէկ անգամ մրցեցաւ շաւրխոնութեան համար միայն, ձէս Վիլըռտի դէմ, որ Յորդ ռառնիսէն յաղթեց:

Տէմսէյ ծնունդով խառնուրդ է, ծնած Իռլանտա - Սկոտլանդի և Հնդիկ-Ամերիկացիէ, և այս խառնուրդ արիւնն է որ իր երակներուն մէջ կ'եռայ, իր բնութիւնը և մկանունքը կրուուողի տիպար դիմէ: Հասակին բարձրութիւնն է 1,80, և սակայն շատ լաւ համեմատուած մարմին մը ունի, իր ունեցած զօրութիւնը աշխարհի մէջ շատ քիչեր միայն ունին:

Ան ինքնիրմէ շինուած շաւրխոն մըն է, բառին իսկական իմաստով, երբեք պօսի դաս չէ առած, ինչ որ գիտէ ինքնիրմէ սորված է, ռիկկի խիստ փորձառութեան մը գնով: Ան պօսի գիտութեան այնքան տեղեակ չէ որչափ կուռի գիտութեան, բնական «ծեծող» մըն է ան, բնութիւնը զայն կուռելու համար է ստեղծած անոր կցած է նաև զարմանալի ոյժ և նշանաւոր արագութիւն:

Տէմսէյ իր զօրաւոր կազմուածքին շնորհիւն էր որ կարողացաւ մրցիլ 115 քիլոնոց Վիլըռտի և 120 քիլոնոց Գառլ Մօրիս հակառակորդներու հետ և երբեք տկարութիւն չի ցուցուց այս հսկաներուն առջև, ան ունի նաև այնպիսի արագութիւն մը որ ոչ մէկ քնքն չի կրնար հաւասարիլ: Ան իր 98 քիլոն ծանրութիւնը այնչափ արագ կը շարժէ որչափ չի կրնար ընել պարի ուսուցիչ մը:

Տէմսէյի սիսթէմը պօսի սիսթէմէն բոլորովին տարբեր է, բայց զգալիորէն ազդեցիկ է. ան բնաւ անզգոյշ կերպով չի յարձակիր, երկու ձեռքերը հարուածելու պատրաստ, վճռաբար թշնամիին վրայ կը քայէ, մինչեւ որ թշնամի յարձակողականը կասեցնէ, այն ատեն ինք կ'սկսի զարնել և այնքան զօրաւոր ու արագ որ եթէ թշնամիին տկար տեղերէն մէկուն հանդիպի անպայման մրցումը վայրկենական վերջ կը գտնէ:

Իր խաղալու կերպը շատ պարզ, անոր միակ վարպետութիւնը գլխու մասնաւոր ճօճում մըն է, գլուխը վայրկեան մը հանգիստ չունի ամէն կողմ կը շարժէ զսպանակաւոր գործիքի մը պէս, այս կերպը իրեն կը թոյլատրէ որ ձեռքերը յարձակումի պատրաստ ըլլան և ճիշդ տեղին հարուած մը ուտելէ կ'ազատեն զինքը:

Չախէն զարնուելիք «direct»ները (բազուկը շիտակ) բնաւ չի գործածեր, ան աւելի «hooks» (բազուկը ուղղանկիւն) ըսուած հարուածները կը գործածէ որոնք շատ ուժով և կարուկ կը զարնէ, յարձակման կ'սկսի «upper-cuts» (մօտէն և բազուկը սուր անկիւն)

հատուածներով, որոնք «hooks»երուն շափ ազդու են: Ծիգ ընելու զարմանալի կարողութիւն մը ունի Տէմսէյ, այնպէս որ իր հակառակորդները բռունցքի հարուածներէն խուսափելու համար իսկ անագին յոգնութիւն կը կրեն: Ան ամէն մէկ հարուածին այնպիսի ուժգնութիւն մը կը դնէ որ, եթէ նոյն իսկ հակառակորդին տկար կէտէրուն ալ չգայ, նորէն մեծ ազդեցութիւն կ'ունենայ: Եթէ հարուածներէն մէկը պարապը երթայ, ան իր հաւասարակը ռութիւնը չը կորսնցնէր և չի պաշտպանուիր այլ ընդհակառակը, միւս ձեռքովը կը շարունակէ զարնել և այնքան արագ որ հակառակորդը պարապ ելած հարուածէն բաց մնացած տեղերուն հարուած մը զարնելու ատեն չունենար:

Տէմսէյը յաղթելու համար, հակառակորդը պէտք է առաւելութիւններ ունենայ: Տէմսէյ առանց տարակուսելու և վհատելու իր բոլոր ճիգը կը թափէ միշտ:

Այսօր, ոչ մէկ պօսիստ չի կրնար անոր հաւասարիլ առաջին ռառնիսներու մէջ: Մօռիս և Վիլըռտի նման հսկաներ չի կրցին կասեցնել զայն դէպի յաղթանակը մեծաքայլ գնացքին մէջ և ինկան անոր առջև:

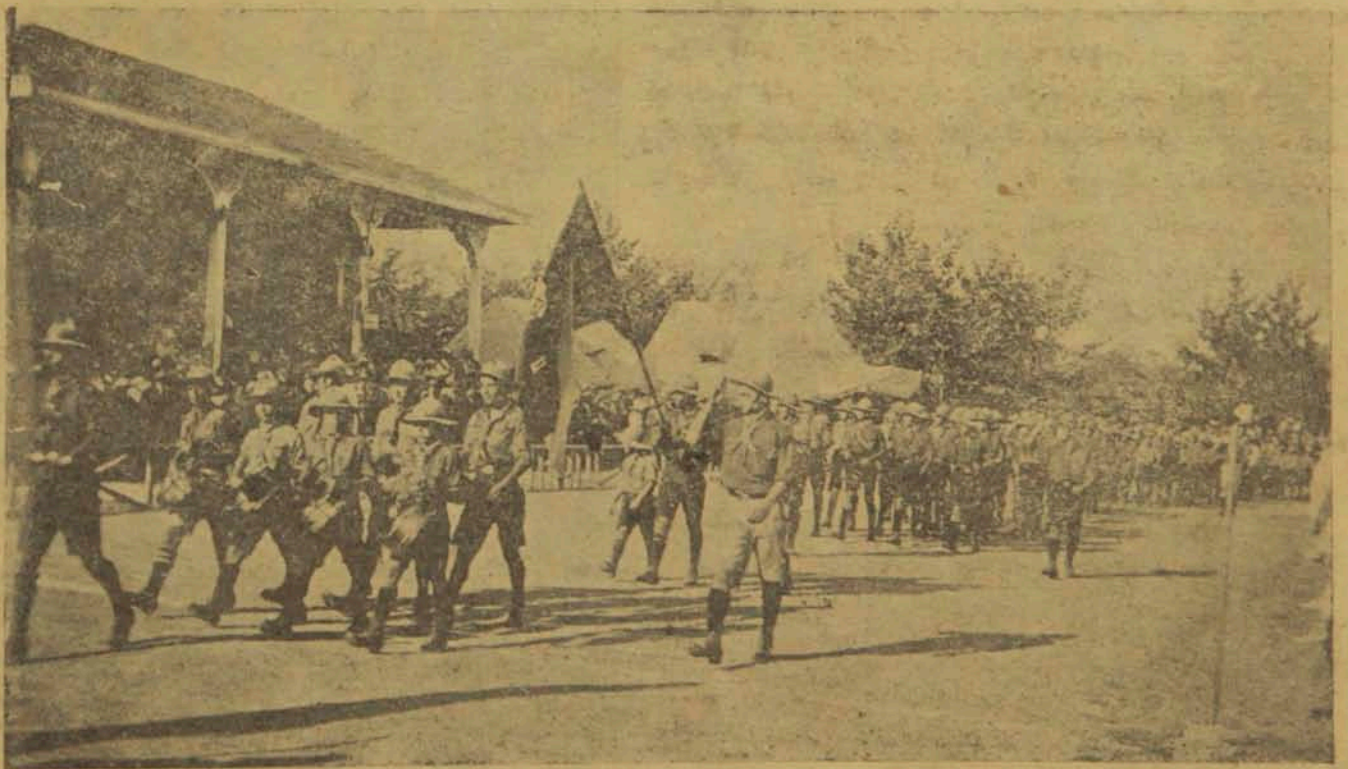
Բայց կէտ մը կայ որուն համար Տէմսէյ ինքն իր բոլոր էութեամբ պիտի կուռի, այն ատեն երբ ան պիտի հանդիպի իրմէ արագ և խելացի մէկու մը որ իր ոտքերը գործածել պիտի գիտնայ, Տէմսէյ շատ անգամներ ըսած է որ կը նախընտրէ գեր և ծանր հակառակորդներ որոնք դանդաղ ըլլալով իր հարուածներէն խուսափելու բազդը չեն կրնար ունենալ:

«Փոքրիկ, արագ պօսիստն է որ ինծի կրնայ հաւասարիլ արագութեամբ և ան է որ զիս մտատանջութեան կը մատնէ, կը խոստովանի ան, ծանրերը եղած տեղերնին կը գամուին, և ես պղտիկ աշխատանքով մը միայն անոնց հաշիւը կը մաքրեմ, սակայն թեթեւները աւելի խելացի են և շուտ կը տեղափոխուին այնպէս որ անոնց զարնելը դժուար կ'ըլլայ»:

Ահա Տէմսէյի իսկական արժէքը. տեսնենք թէ բազդը ո՞ր բազուկին պիտի խնդայ, ձէքի՞ն (Տէմսէյ) թէ Ժգո՞սին (Քարբանթիէ):

1920 Հայկական Ռդիմպիականին մարզիկներու տողանցքը՝

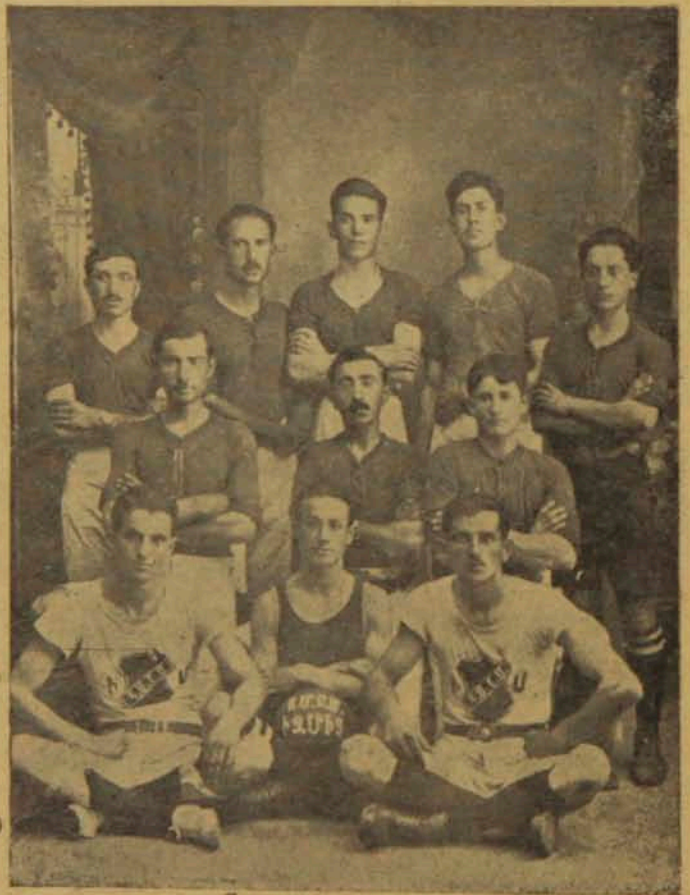
1920 Հայկական Ռդիմպիականին հայ սկաուտներու տողանցքը՝

Հ. Մ. Ը. Մ. Բերա-Շիշլի Մասնանիւղի Ողիմպիականէն.
Մարզիկներու մրցավայր գալը

ՄՏԵՓԱՆ ԽԱՆՃԵԱՆ
Մարզանքի ուսուցիչ եզիպտոս

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Իզմիտի Մասնանիւղին
Ֆութպոլի խումբը

Իգմիբի սկաուտներու հեծելանիւի խումբը

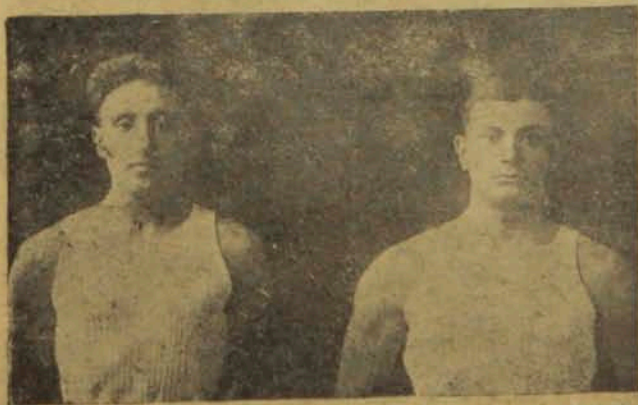
ՎԱՀԱՆ ՆՈՐՀԱՏԵԱՆ

ՎԱՀԱՆ ՆՈՐՀԱՏԵԱՆ
Հեծելանիւի Ա. Մրցանակով

ԱՐԱՄ ԱՔԷԼԵԱՆ
Երկաթ նետելու մե.ին մէջ

1919 և 1920ի Հայ Ողիմպիականներու երկու շամբիոնները :
ԱՐԱՄ ԱՔԷԼԵԱՆ. — Երկաթ նետելու մէջ առաջինը :
1919 Հայ Ողիմպիականին Շամբիոնը :
ՆՈՒՊԱՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ. 100 և 400 մէթր վազածրու
չափանիշը կորտրած . 1920ի Հայ Ողիմպիականին շամբիոնը :

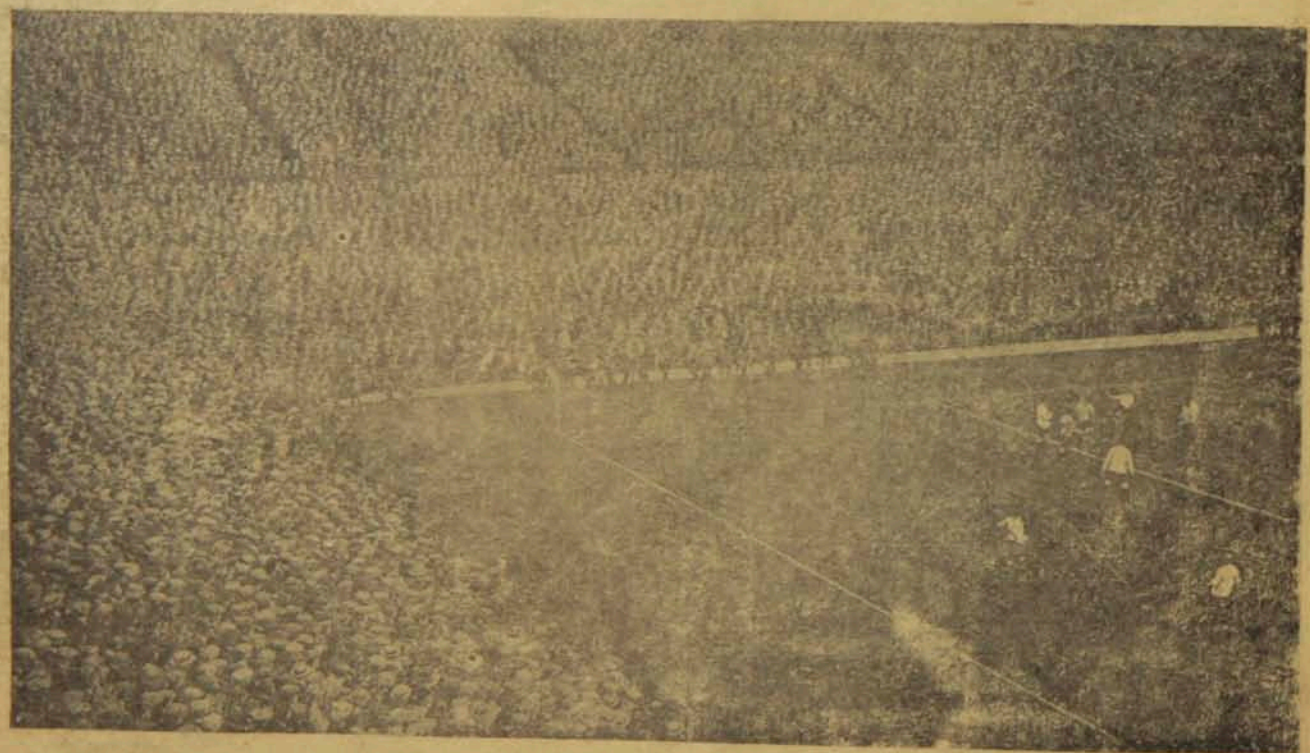

Պ. ՍԱՐԳՍԻՍ ՄԿՐԵԱՆ

Սկաւառակի և քար նետելու չափանիշերը կորտրած :

Հ. Մ. Ը. Մ. Բերա-Շիշլի Մամանիւղի Ֆութպոլի Ա. Թիմը.

Անգլիոյ մէջ անցեալ ամսոյ ընթացքին խաղացուած ֆութպոլի առաջին մրցումները ցոյց տուին թէ Անգլիական ազգային այս խաղը իր ժողովրդականութիւնը չէ կորսնցուցած. 400,000է առելի կը հաշուէին այն շահնդի-սականներու թիւը որոնք ներկայ գտնուած են մրցումներու ն. Լոնտոնի մէջ ֆութպոլի մրցումներու համար այն ատիճան հետաքրքրութիւն մը կար, որ խաղի սկզբնաւորութիւնէն ժամ մը-առաջ ամբողջ տեղերը (աթոռները) զբաղուած ըլլալով դռները ստիպուած են գոցել.

ԲԷՔՐՍԸՆ Նուէա). Երկայնութիւն ցատկելու մէջ առաջին. 7.15 մէթր

ՄԱՔ ՏՕՆԸԼԻՏ (Ամերիկ.)
Ա. 21,400 քիւ ծանրութիւն նետելու մէջ,
11.62 1/2 մէթր.

Չախէն սկսեալ

1. ԲԱՏՈՒՔ (Ամերիկ.) — Առաջին ելած 100 մէթր վազքի մէջ 10 1/5 երկվայր.
2. ՎՈՒՏՐԻՆԿ (Ամերիկ.) — Առաջին ելած 200 մէթր վազքի մէջ 22 երկվայր.
3. ԲՈՒՏ (Հրային Ամերիկ.) — Ա. 400 մէթր վազքի մէջ 49 3/5 երկվայր.
4. ՀԻԼԼ (Անգլ.) — Ա. 800 եւ 1500 մէթր վազքի մէջ, 1.53 2/5 եւ 4.1 3/5.
5. ԿԻՅՅԸՄՕ (Ֆրանսա). Ա. 5000 մէթր վազքի մէջ 14.55 3/5 վայր.
6. ՆԻԻՐՄԻ (Ֆինլանդ.) — Ա. 10,000 մէթր վազքի 31.45 1/5 եւ կրօս լընթրի (դաշտային վազք) 9 քիւմէթրի մէջ.

Անգլիայի Ողիմպիական Խաղերու յաղթականներուն տրուած արձանիկը.

Չախէն սկսեալ

1. ՔՕԼԷՀՄԱՅՆԷՆ (Ֆինլանդ.) — Ա. Մարաթո ի վազք 42 քիւմ. 800 մէթրի մէջ. 2 ժամ 32.35 1/2 վայրկ (record).
2. ԹՕՄՍԸՆ (Ամերիկ.) — Ա. 110 մէթր ցանկարշախի մէջ. 14 1/5 երկվայր. (Աշխարհի record).
3. ԼՈՒՄԻՍ (Ամերիկ.) — Ա. 400 մէթր ցանկարշախի մէջ. 54 երկվայր. (Աշխարհի record կոտրած).
4. ՀՕՆ (Անգլ.) — Ա. 3000 մէթր արգելարշախի մէջ, 10 3/5 վայրկեան.

ԲԷՆՔՕՐԾՕՆ. — Աշխարհի սուզուելու շամբիօնը

ՔՈՒԷՂՄԱՅՆԷՆ և ԼՕՍՄԱՆ.
Մարտոսի վաղըն մէջ Ա. և Բ.

ՆԻՔԻԱՆՏԷՐ (Ֆինլանդ.) - Ա.
սկաւառակ նետելու մէջ 44.68
մէթր.

ԼԱՆՏԸՆ (Ամերիկա). - Ա.
բարձրութիւն ցատրելու մէջ 14.55
մէթր.

**Պէլմիգայի թագաւորը կը
շնորհաւորէ Օր Պլայպթըրին**

ՕՐԻՈՐԻ ԷԹԷԼՏԱ ՊԵՅՊԹԸՐԻ (Ամերիկա). - Ա կա՛ւցի 100 և 300
մէթր լողալու մէջ. 100 մէթըը աւած է 1.13¹/₅ վայրէ (ըրբորը).

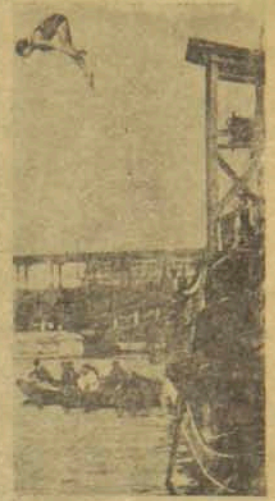
Չախէն սկսեալ

1. **ԼԷՅԹՅՆԷՆ (Ֆինլանդա)** - Ա. Բենքարթոնի (ճլնդ
եակ խաղեր) մէջ 18 կէտով.
2. **ԼՈՒՎԼԷՆՏ (Նորվիկ.)** - Ա. Տեխարթոնի (տաննեակ
խաղեր) մէջ 6.774 կէտ.
3. **ՖԻԻՃԷՐԻՍՕ (խալ.)** - Ա. 3000 (13,14¹/₅) և
10,000 (48,10¹/₅) մէթր քալելու մէջ.

Չախէն սկսեալ

1. **ԲԷԹՐՅԸՆ (Շուէտ)** - Ա. երկայնութիւն ցատրե-
լու մէջ. 7.15 մէթր.
2. **ԼԱՆՏԸՆ (Ամերիկա)** - Ա. բարձրութիւն ցատկե-
լու մէջ. 1.936 մէթր.
3. **ԹԻԻԼՈՍ (Ֆինլանդ)** - Ա. երեք քալ ցատկելու
մէջ. 14.55 մէթր.

- Չախն սիրտայ
 1 ՖՕՍՍ (Ամերիկ) — Ա. ձողով քա, ձրաթիւն ցտարելու
 մէջ 3 80 մէթր:
 2 ՄԻՐԶԱ Ֆիննտ) — Ա. նիզակ նետելու մէջ 65,78 մ.
 3. ԲՕՐԶՈՒԱ Ֆիննտ) — Ա. երկաթ նետելու մէջ
 11,81 մէթր.
 4. ԲԱԹ ԲԱՅԸՆ (Ամերիկ) — Ա. մուրճ նետելու մէջ
 52,875 մէթր.

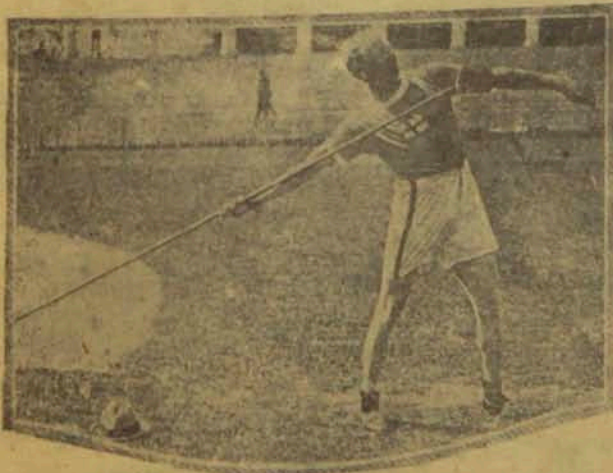
ՔԵԼՕՂԱ (Հաւանացի), —
 Ա. 100 մէթր կռնակի վրայ
 լողալու մէջ.
 Աշխարհի չափանիշը կտորած
 1,15¹/₅ վայր:

ՕՐ. Ա. ԲԻԺԺԻՆ ջուրը
 նետուելու ձեւին մէջ:

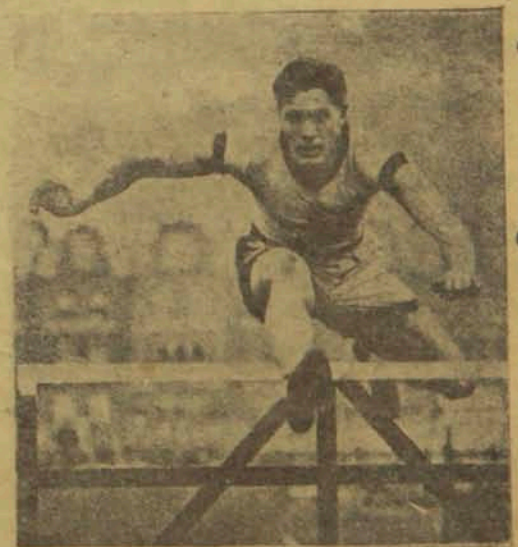

Օր. ԱԼԷՆ ԲԻԺԺԻՆ (Ամե-
 րիկ) 14 տարեկան վար-
 պետ սուզակու հին Անվէրսի
 Ռդիմպիականներու մէջ չա-
 աջին ելած.
 ԱՔՕԿԻԻՆՏ (Շուէտ) 15²/₃
 տարեկան սուզակ. Բ. ե-
 լած սուզուելու մէջ:

Պէլնիգայի Թագաւորը կը
 շնորհաւորէ Օր Ալէն
 Բիժժինը:

Միրնայի (Ֆիննտ) նիզակ նետելը
 Ա. ելած 65,78 մէթր

Է. ՔՕՄՍԸՆ (Գանատա). — 110 մէթր ցան-
 կարշաւի մէջ առաջին. 14²/₅ երկվայր:

ԿՈՓՈՄԱՐՏԿԻ (Boxeur) ՄԸ ՏՐՈՒԵԼ ԻՔ ԽՆՈՄՔԻՐ

Թէ ԽՆՉՊԷ՛Ս ՊԷՏՔ Է ՄԱՐՁԵԼ (massage)

ԵՒ ԵՐԲ

Շատ անգամ ներկայ գտնուած եմ պօսի մրցումներու . և սակայն ոչ մէկ ա՛գամ կրցայ տեսնել միջնորդողներ (intervenir) որոնք կարեւան պէտք եղած խնամքը տալ կոփամարտիկին, թէև գործի մէջ կը գտնուին, արիւնքրտինքի մէջ կը մտնեն և սակայն անարդիւնք կը մնայ իրենց աշխատանքը, վասնզի չեն կրցած հասկնալ թէ՛ ի՞նչ է մարձումին օգուտը ինչ ձեւի տակ պէտք է շփել, և ո՞ր մկանները աւելի պէտք ունին անոր :

Արդ, տեսնելով այս բոլորը . կուգամ պէտք եղած կէտերը բացատրել մեր կոփամարտիկներուն և անոնց միջնորդողներուն :

Մարձում ընող մը, որուն կուտանք միջնորդի անունը, որ ընդհանրապէս կոփամարտիկին քով կը գտնուի, պարտի երեք անգամ մարձել մարզիկը, և զանազան ձևերու տակ :

Ա. փորձէն և կամ մրցումէն առաջ :

Բ. Մրցման ժամանակ :

Գ. Փորձէն և կամ մրցումէն վերջ :

Փորձէն առաջ. — Ընդհանրապէս փորձէն առաջ կատարուելիք մարձումին կուտանք Effleurag անունը որուն կ'ըսենք կյոռ շփում որ կը կատարուի առաջ և նուազ ուժգին . և սակայն մենք կրնանք գոհանալ դարձեալ պարզ շփելով այն մասերը, որոնք ի գործ պիտի դրուին մրցման ժամանակ :

Կարեւոր մկաններ (Muscles Essentiel) են. — Le deltoïde, ուսին մկանը, le sus-Epineux, որ կը գտնուի ուսին մկանին ետեի կողմին տակը . Grand pectoral, որ է կուրծքին մկանը . Grand oblique de l'abdomen . որ կը գտնուի մէջքին վրայ և կը ծառայէ մարմինը աջ ու ջախ դարձնելու :

Le triceps brachial, (բազուկի երեք գլուխով մկան), որ կը գտնուի թևին վերի և ետեի մասին վրայ, long-Supinateur . նախաբազուկի մկան . որ կը գտնուի նախաբազուկին դուրսի մասին վրայ, biceps brachial որուն պաշտօնն է նախաբազուկը թևին վրայ ծալել, և կը գտնուի թևին վերի և առջևի մասին վրայ :

Այս բոլոր մկանները պէտք է մարձուին Pétrissags (շաղում) կոչուած ձևով, որ պէտք

է կատարուի հետեւեալ ձևերով, քովնտի արագ ցնցումներով և թեթև հարուածներով :

Ասոնցմէ զատ պէտք է կատարուի կյոռ շփումներ շնչառութեան մկաններուն վրայ, միեւնոյն ատեն պէտք է կատարուի քրքրիչ մարձում մը :

Մրցման օրը. — Շատ լաւ կ'ըլլայ առաւօտուն կատարել ընդհանուր հանդարտեցուցիչ մարձում մը . այսինքն Effleurage մը, և սակայն մեղմ, հանդարտ և կանոնաւոր կէս ժամուայ միջոցի մը մէջ .

Մրցման ժամանակ. — Կոփամարտիկ մը պէտք է խնամքի ենթարկուի այն պահուն, երբ հանգչելու համար նստած կ'ըլլայ, հանգստի պահը քիչ ըլլալով միջնորդողները պէտք է որ 3 հատ ըլլան մէկը վերի անդամներուն համար, երկրորդը մէջքի և փորի համար, իսկ երրորդը վարի անդամներուն համար :

Մրցման ժամանակ մարձողին ուշադրութիւնը գրաւելու մկաններն են, le deltoïde և sus-épineux, որոնք շատ շուտ կը յոգնին պօսի ժամանակ : Կոփամարտիկ մը պէտք է ստանայ որքան կարելի է, հորիզոնական դիրք մը, գլուխը դնելով շուանին և ոտքերը մարձողին ծունկերուն վրայ որ ծուած կը կենայ իր առջև : Մարձողները պէտք չէ որ ուժգնօրէն շփեն ուսին վրայ գտնուած մկանները, և չորս անդամները, վասնզի անոնք կը պահանջեն միշտ հանդարտ և մեղմ շփումներ, սոյն մասերուն վրայ կատարուելիք ձևերը հետեւեալներն են, pression effleurage, (թեթև շփում) և քովնտի թեթև շարժումներ :

Փորի մկաններին վրայ պէտք է կատարուի շրջանակաձև Effleurage մը և փորին վերի խոռոչին կողմը թեթև ճնշումներ և շփումներ (frictions), և վերջացնելու համար թրթռում մը (vibration) : Մրցումէ կամ փորձէ մը վերջ, պէտք է ընդհանուր Effleurag մը կատարուի, բաւական լաւ և կանոնաւոր կերպով, մասնաւորապէս վերը յիշուած մկաններուն համար, որոնք կը պահանջեն ճնշում, շփում, և շաղում :

Չըմոռնամ յիշելու թէ, կոփամարտիկներու քով փորի մարձումն ալ շատ կարեւոր է, և որ երկար ժամանակ պէտք է կատարուի, վասն զի մեծ դեր կը կատարէ, պաշտպանելով ներքին գործարանները :

Վիզի մկաններու մարձում. — Կարեւոր է է նոյնպէս վիզի շփումը . trapeze մկանին որ կը գտնուի վիզէն անմիջապէս վերջ . splénius որ կը գտնուի trapezին ամիջապէս վրան, գանկին

վարի երկու քովընտի մասերուն վրայ. grand complexus որ կը գտնուի գանկին ամիջապէս վերջ գտնուած պարապ տեղը splenius մկաններուն մէջտեղը. masseter temporal մկանները որ կը գտնուին ականջին ետեւը, որոնց առաձգականութիւնը կ'աւելնայ շփումով և աւելի ամրութիւն կուտայ գլխուն և ծնօտին և միեւնոյն ժամ. նակ կը պակսեցնէ Knock-outի (մարզիկը խաղալու անկարող վիճակի մատնել) վտանգը:

Յօդակապերը. - Կոփամարտիկի մը յօդակապերը, մասնաւորապէս ուսինը, արմուկինը և ծունկինը, պէտք է որ ամենալաւ խնամքի մը ենթարկուին, վասնզի ճկունութիւնը կախում ունի յօդակապերու կացութենէն և ոչ թէ մը-

կաններու տեսակէն, հետեւաբար յօդակապերուն շուրջ պէտք են կատարել Effleurageի մարձումը, և շրջանակաձեւ թեթեւ շփումներ:

Knack-Out-ի պատճառը: Knack-Outի մասին մանրամասն խօսելի դժուար է և սակայն Տօքթ. Sebileau և M. Léon Seé քննութիւններէ վերջ հետեւեալը եզրակացուցած են Ա. Céphalo-Rachidien կոչուած հիւթին ու ժգին ցնցումը: Բ. Ebralement-Celebral. (ողնածուծի սասանում):

Գրութեանս վերջ տալով կը կարծեմ օգտակար եղած ըլլալ. մեր սիրելի պօստոններուն և միջնորդող պարոններուն:

Աղիքսանդրիա ՄՏԵՓԱՆ ԽԱՆՃՏԱՆ
Ուսուցիչ մարմնամարզի
Վ. Կայեալ Լիօնի Ա. Կաղէմիէն

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ

ՍԱՐՔՈՒԱԾ Զ. Մ. Ը. Մ. Ի ԿՈՂՄԷ

5 Սեպտեմբեր 1920, Կիրակի ժամը 2ից
ԳԱՏԸԳԻԻՂ «ԻԻՆԻՕՆ-ԳԼԻԻՊ» Ի ՄԷՋ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Ն. Ա. Խ. Ա. Գ. Ա. Հ.

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ

ԿԱՐԳԱԴԻՐ ԹԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Պ. Պ. Արամ Դարակոզեան, Գեղամ Մանուկեան, Զարեհ Խորասանեան (Դանձապետ), Արսաշես Թևոզեան, Գրիգոր Յակոբեան, Լեւոն Թօփաչեան. Մելիք Դազարոսեան

ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՏՄԱՐՆԵՐ

ՀԱՇՏԱՐԱՐ ԳԱՏԱԻՈՐ Բ. ԿՈՉԻՆԿՈՅԻՏԵԱՆ

Ժամբայ հանող Գ. Յակոբեան, Արձանագրող Է. Ժիգակեան, Յայտարարող Լ. Յակոբեան:

ԺԱՄ ԲՈՆՈՂՆԵՐ

Գ. Մերձանօփ, Ժ. Խորասանեան, Ա. Ալթապետի:

ՀՍԿՈՂ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Տօքթ. Ս. Ուզունեան եւ Տօքթ. Աւետի Կահրամ

ԳԱՏԱԻՈՐՆԵՐ

Մ. Յ. Շևորիֆ, Պ. Շապոյեան, Բ. Կոչինկոյիտեան, Օ. Տրկնեան, Յ. Խուպիստեան, Լ. Ժգնաւորեան, Ժ. Սմբատեան, Ո. Բեմհանեան:

ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՀՍԿԻՉՆԵՐ

Հայ սկսուցիչներ

100 մէքր վագֆ. —

Ա. — Ն. Ճէլալեան (Հայ Մարմնամարզարան (Հ. Մ.) Սկիւտար) Բ. — Վ. Թէրզեան (Սկիւտարի մասնաճիւղ). Գ. Ա. Էմիրզեան (Սկիւտար), Ժամ 11²/₈ երկվ., նախորդ մրցանիշը կոտրուած է ²/₈ երկվայրկեանով:

(Մրցանիշ 1914ին Ն. Ճէլալեան 12 երկվ.)

Երկար նեկեր. —

Ա. — Ա. Արէլեան (Գատը գիւղ) 12,06 մէթր, Բ. — Շ. Կիւրճեան (Հ. Մ.) Գ. — Գ. Սըրապեան (Հ. Մ.):

(Մրցանիշ 12,12 մէթր 1919 Ա. Արէլեան)

Կեցած բարձրութիւն ցաւկեր. —

Ա. — Գ. Քէշիշեան (Բերա-Շիշի), Բ. — Վ. Տէրաւերեան (Պարաիզակ), Գ. — Վ. Տօրապճեան (Բերա-Շիշի): Բարձրութիւն՝ 1,29 մէթր: Նախորդ մրցանիշը՝ նսրուած է Չուկչու սանթիմով: (Մրցանիշ 1,26 1/2 մէթր 919 Գ. Քէշիշեան)

Ուժ առած երկայնութիւն ցաւկեր. —

Ա. — Կ. Փանոսեան (Հ. Մ.) Բ. — Օ. Յա կորովիշ, Գ. — Պ. Պէօրէկճեան (Բերա-Շիշի): Հեռաւորութիւն՝ 5,98 մէթր: 4 սանթիմով նախորդ մրցանիշը կոտորուած:

(Մրցանիշ 5,94 մէթր 1913 Գ. Յարէթեան Իզմիր)

800 մեքր վագր. —

Ա. — Զ. Դերձակեան (Բերա-Շիշի), Բ. — Է. Սարաֆեան (Բերա-Շիշի), Գ. — Հ. Գալֆեան (Վոսփոր): Ժամանակ՝ 2 վայրկան 12 1/5 երկվայրկեան:

(Մրցանիշ 2,11 1/5 վայրկ. 1914 Ս. Սա մուէլեան)

Սկաւառակ նեկեր. —

Ա. — Սարգիս Մկրեան (Հ. Մ.) Բ. — Ա. Արէլեան (Գատը գիւղ), Գ. — Վարազ Փողարեան (Վոսփոր): Հեռաւորութիւն՝ 35,99 մէթր: 12 սանթիմով նախորդ մրցանիշը կոտորուած:

(Մրցանիշ 35,87 մէթր 1919 Ա. Արէլեան)

Չողով բարձրութիւն ցաւկեր.

Ա. — Հայկ Պասմաճեան (Հ. Մ.) Ա. — Պ. Պէօրէլճեան (Բերա-Շիշի), Գ. — Յ. Յակոբեան (Սկիւտար): Բարձրութիւն՝ 2,69 1/2 մէթր:

(Մրցանիշ 3,08 մէթր 1912 Մ. Գոյումճեան)

(Ծանօթ. — Ա. եւ Բ. հաւասար ցատկած են եւ քուէով մետայլը Պ. Պասմաճեանին տրուած է, իսկ Պ. Պէօրէլճեան Բ. մնացած է Ա. ին հաւասար արժէքով. Յ. Յակոբեան եւ Գ. Քէշիշեան հաւասար եկած են քուէով մէտայլը Յակոբեանին տրուած է.)

Կեցած երկայնութիւն ցաւկեր. —

Ա. — Ս. Քոստիկեան (Պալթալիման) Բ. — Ա. Արէլեան (Գատը գիւղ), Գ. — Տէրաւերեան (Պարաիզակ): Հեռաւորութիւն՝ 3,06 1/2 մէթր: Կէս սանթիմով նախորդ մրցանիշը կոտորուած:

(Մրցանիշ 3,06 մէթր 1912 Բ. Կէօզիւպէօ յիքեան)

Ոյժ առած բարձրութիւն ցաւկեր. —

Ա. — Ս. Սինեմեան (Հ. Մ.) Բ. — Գրիգորեան (Հ. Մ.), Գ. — Սէմէրճեան (Գուժ Գափու): Բարձրութիւն 1,54 մէթր:

(Մրցանիշ 1,70 մէթր 1912 Բ. Կէօզիւպէօ յիքեան)

(Ծանօթ. — Ա. եւ Բ. հաւասար ցատկած մէտայլը քուէով Պ. Ս. Սինեմեանին տրուած է, Պ. Նուպար Սէմէրճեան եւ Գ. Գ. Տօրեան հաւասար ցատկած, մէտայլը քուէով Պ. Սէմէրճեանին տրուած է.)

400 մեքր վագր. —

Ա. — Ն. Ճէլալեան (Հ. Մ.) Բ. — Ժ. Սասյան (Բերա Շիշի), Գ. — Ա. Էմիրզեան (Սկիւտար): Ժամ 55 1/5 երկվ. : Նախորդ մրցանիշը 3 1/5 երկվ. ով կոտորուած:

(Մրցանիշ 58 1/5 երկվ. 1912 Գ. Տօրեան)

Նիզակ նեկեր. —

Ա. — Հ. Պասմաճեան (Հ. Մ.), Բ. — Բազարաթ Թաճեան (Հ. Մ.), Գ. — Վարազ Փողարեան (Վոսփոր): Հեռաւորութիւն՝ 41,40 մէթր:

(Մրցանիշ 44,45 մէթր 1919 Վարազ Փողարեան)

Երեք քայլ ցաւկեր. —

Ա. — Վ. Տօրապճեան (Բերա-Շիշի), Բ. — Կ. Փանոսեան (Հ. Մ.), Գ. — Գ. Գալֆեան (Վոսփոր): Հեռաւորութիւն՝ 12,29 մէթր:

(Մրցանիշ 12,50 մէթր 19 2 Մ. Զարիֆեան)

Բար նեկեր. —

Ա. — Ս. Մոկրեան (Հ. Մ.), Բ. — Վ. Փողարեան (Վոսփոր), Գ. — Քէշիշեան (Բերա-Շիշի): Հեռաւորութիւն՝ 16,25 մէթր: 75 սանթիմով նախորդ մրցանիշը կոտորուած:

(Մրցանիշ 15,50 մէթր 1919 Վ. Փողարեան)

1500 մեքր վագր. —

Ա. — Զ. Դերձակեան (Բերա-Շիշի), Բ. — Հ. Իսկէնտերեան (Սկիւտար), Գ. — Յ. Քիւրճեան (Գատը գիւղ): Ժամ 4 վայրկ. 46 1/5 երկվ. :

(Մրցանիշ 4,44 վայրկ. 1914 Ա. Փափազեան)

(Աթլէթիկ Յանձնախումբը որոշեց յիշել 1500 մէթր մրցանիշը եւ յաջողութիւն ողիմպիականին չը յիշել այլեւս մէկ մղոն (1609 մէթր վագրի 4,59 1/5 վայրկ. ի մրցանիշը որ շինած է 911 յն Պ. Վահրամ Փափազեան եւ ցարդ չէ կոտորուած):

Հեծելակնի (5000 մէթր). —

Ա. — Նորճառեան (Վոսփոր), Բ. — Աշոտ Մամիկոնեան (Բերա-Շիշի) Գ. — Մ. Ալիքսանեան (Սկիւտար): Ժամ 10 վայրկ. 20 1/5 երկվ. :

(Մրցանիշ 9,29 1/5 վայրկ. 1919 Ա. Մամիկոնեան)

3000 մեքր վագֆ. —

Ա. — Աշոտ Մամբիկոնեան (Բերա-Շիրի) Բ. Ա. փէշիվանեան (Գու. Գափու) Գ. — Թ. Բիրք-ժեան (Գաար-Գիւղ) մամ' 10 վայրկ. 51 երկվ. Մրցանիչը կոսրած .

(Մրցանիչ 0,58 2/3 վայրկ 1919 Ձ. Դեր-ձակեան)

Դրօշարշաւ ակումբային 400 մեքր. —

Ա. — Բերա ի մասնաճիւղը, 51 2/3 երկվր. Բ. Գաար-Գիւղ. Գ. — Ակի տար .

(Մրցանիչ 51 2/3 երկվայր. 1919 Բերա)

Արգելարշաւ սկսուսներու . —

Ա. — Միհրան Սարբեան (Խասգիւղ) . Բ. — Աշոտ Կիւմիւշեան (Բերա), Գ. — Խաչիկ Փիչ-թօֆճեան (Թօփ-Գափու) :

Օրուման յաղթականը որոշելու առիթով դատաւորներ՝ ի նկատ ունեցած են երեք մրցորդներու անուններ որոնք հաւասարապէս երկու խաղերու մէջ առաջնութիւն կրցած էին շահիլ, բաց թողլով չորրորդը Պ. Հայկ Պասմաճեան՝ որ թէեւ երկու առաջին մրցանակ ստացած է, սակայն ձողով ցատկելու համար շահածը բաժարձակ առաջնութիւն չըլլալով Պր. Պէօրէկճանի հետ հաւասար ցատկած էին: Միւս երեքներն են. Պր. Զարմայր Դերձակեան, Նուպար Ճելալեան, Սարգիս Մկրեան :

Պյն. Զարմայր Դերձակեան երկու առաջնութիւն շահած էր առանց մրցանիչը կոտորելու իսկ Պր. ներ Ն. Ճէլալեան և Ս. Մկրեան առաջնութիւններ շահած էին մրցանիչը կոտորելով ինչ որ առաւելութիւն մը կը ներկայացը-

նէին: Պր. Մկրեան՝ օրուման շամբիօնի իր իրաւունքէն հրաժարելով առանց քուէի հարկ ձգելու, օրուման շամբիօն հոշակուեցաւ Պրն. Նուպար Ճէլալեան որ իսկապէս շնորհաւորելի է իր արագ վազելու կարողութեամբը :

Այս առիթով կուգամ պարագայ մը Հ. Մ. Լ. Մ. ի ակթիվիստիկ յանձնախումբին նկատու մին յանձնել Ս. Կը յուսամ որ արդար պիտի ըլլայ երկու կամ աւելի մրցորդ՝ երուսմբու հաւասարութեան պարագային ուղղակի մանրամասն յայտարարել քանի՞ հոգի առաջին, քանի՞ երկրորդ, քանի՞ երրորդ շահած են և մետայլով վարձատրելու ի գին չի գոհել ճշմարիտ ակթիվիստ օրէքներ :

Բ. Միայն առաջնութիւն շահողներուն արդիւնքները արձանագրելով չի բաւականանալ, նշանակել նաև երկրորդ և երրորդներու մարզական արդիւնքները, որոնք յաճախ առաջինէն կամ երկրորդէն շատ տարբեր կրնան ըլլալ, ասով քաջայերելու համար հեռաւոր անկիւններու մարզիկները որոնք գէթ երկրորդ կամ երրորդ շահելու հաւանականութեամբ կ'աշխատին :

Նաև մէտայլէն շատ աւելի կենսական կը նկատեմ՝ մրցորդներուն յանձնել իրենց ձեռք բերած արդիւնքներուն փոխարէն պաշտօնական վկայականներ :

Վերև արձանագրուած մրցումներուն արդիւնքները ըստ օրուման դատաւորներուն, տեղւոյն վրայ ըրած յայտարարութեան իբր օրուման արձանագրողը գրի առած եմ :

ՀԱՅԿ ՃԻՉՄԻՃԵԱՆ

ԱՆՎԷՐՍԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԾ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ VII ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԸ

Վերջապէս Անվերսի Ողիմպիականի Աթլետիկ խաղերը, շարաթ մը տեւող բուռն մրցումներէ ետքը վերջ գտան, անգամ մը ևս Ամերիկացիները կէտի մեծ առաւելութեամբ առաջին կիան, սակայն այս անգամ անոնք իրենց դէմ գտան Զինլանտայի նման պետութիւն մը որ իրենց ձեռքէն բաւական թիւով կէտեր խլեց : 1912ին Քօլէճմայնէններու, Նիքիլէնտրներու, Թայբէլներու նման ակթիվիստներ շնորհիւ քանի մը առաջին առնող Զինլանտացիները այս անգամ ունեցան 7 առաջին և շատ սքն ալ երկրորդ և երրորդ ու վտաս հնք որ եթէ այսպէս շարունակուի ան պիտի կրնայ աշխարհի էն մեծ մարզիկ ազգերէն մէկը ըլլալ և Ամերիկացիներու

րուն էն մեծ մրցորդը : Սակայն չի մտնանք ըսելու որ Ամերիկացիները մաս մը մրցումներուն մէջ ձախողեցան ինչպէս, երկաթ նետել, 1500 մէթր վազք, երկայնութիւն ցատկել և ինչ, իրաւ քաղաքամամբ միւս տարիներուն այս ողիմպիականին ամերիկեան ակթիվիստ խաղերու մարզիկները քիչ մը աւելի տկար էին, սակայն այս տկարութեան փոխարէն, անոնք տու ինչ ուղորդներու խումբ մը որոնց մէջ կան Տրք Քուհանամօքու, 100 մէթրի ռեկորսակներ, Բէօհէլա, Նօրման Ռօս, օրիորդ Պլայպըթրի և շատ մը արիւնք որոնց շնորհիւ գրեթէ բոլոր մրցումները շահեցան որ բոլոր աշխարհը ապշեցուց : Ետէտ և Տանըմարքա անցեալին պէս չեն

փայլած : Ծրնս . բաւական յառաջ տարած է մար-
զանքը . 1912ին որ կէտերու հաշուով էն հետա-
մնացներէն էր այս տարի բաւական պատ-
ուաբեր տեղ մը գրաւած է շնորհիւ իր վազող-
ներէն Կիյմօի , Անտուէի , Ալիքանի և մէկ քա-
նի ուրիշ աթլէթներու : Իտալիայ ևս այս տարի
ինքզինքը ցուցուցած է շահելով 2 առաջին :
Դալով Անգլիոյ որ պաշտօնապէս մաս չէր առած՝
քանի մը մարզիկներու կողմէ կը ներկայանար ,
որոնք կրցան փրկել Մեծն Բրիտանիոյ պատիւը .
իբաւ կէտերու հաշուով Անգլիա Ծրանսայէն
վերջ կուգայ բայց ինչպէս ըսինք բոլոր Անգլիոյ
մարզիկները ներկայ չէին հոն :

Ստորև կուտանք մրցումներուն արդիւնք-
ները :

Վ Ա Ջ Ք Ե Ր

100 մէթր.—1. Բատուք (Ամեր.) 2. Բիքք-
զէյ (1 կուրծք) (Ամեր.) 3. Էտուըրտ (1,50
մէթր) (Անգլ.) : 10⁴/₈ երկվ .

200 մէթր.—1. Վուարինկ (Ամեր.) : 2. Բա-
տուք (կէս կուրծք) (Ամեր.) : 3. Էտուըրտ (1
մէթր.) (Անգ.) 22 երկ . :

400 մէթր.—1. Ռուտ (Հար. Ափր.) , Պըթլըն
(Անգլ. 3 մէթր.) : 3. Ինկտուլ (Շուէտ) 49³/₈ երկ . :

800 մէթր.—1. Հիլ (Անգլ.) : 2. Էպի
(Ամեր.) (0,50 : 3.) Ռըտ (Հար. Ափր.) (1 մէթր)
1,53²/₈ վայրկ .

1500 մէթր.—1. Հիլ (Անգլ.) 2. Պէյքըր (Անգ.)
5 մէթր.) 3. Շիլտ (Ամեր.) (5,5 մէթր)
4, 1⁴/₈ վայրկեան

Ամերիկացի նշանաւոր վազող ռձօէ Ռայսի
տոքը գարձած ըլլալուն համար չէ կրցած վազել :

5000 մէթր.—1. Կիյմօ (Յոանս.) . 2. Նիւրմի
(20 մէթր.) (Յիւն.) . 3. Պիքմէն (Շուէտ.)
(120 մէթր.) : 14 55³/₈ վայրկ . :

Մինչև վերջին շրջանը Նիւրմի և Կիյմօ
միասին են . 100 մէթր մնացած՝ Կիյմօ կ'արա-
գացնէ և 20 մէթր տարբերութեամբ առաջին
կ'ելլէ :

10000 մէթր.—1. Նիւրմի (Յիւն.) : 2. Կիյմ-
օ (Յոանս.) (15 մէթր.) 3. Ուիլսըն (Անգլ.)
10 մէթր : 31,45⁴/₈ վայրկեան :

Այս մրցման մէջ Կիյմօի սխալ շարժումը
երկրորդ ըլլալուն պատճառ եղաւ , Կիյմօ փո-
շանակ 100 մէթր մնացած արագացնելու 250

մէթր մնացած սխալ արագացնել գնացքը : Ինչ
որ իր պարտութեան պատճառ եղաւ :

110 մէթր արգելք.—1. Թօմսըն (Գանատ.)
2. Պաուըն (Ամեր.) : 3. Մըրրի (Ամեր.) 14⁴/₈
երկվայրկեան :

Աշխարհի պաշտօնական recordsի հաւաս-
րած է : Թօմսըն աշխարհի էն նշանաւոր ար-
գելք ցատկողն է , ան բնական ցատքուածքին
մէջ փոփոխութիւններ մտցուցած է : Անոր ցատ-
կած ատեն ամէն մէկ քայլը 3,50 մէթր արգել-
քէն առաջ իսկ 1,60ը արգելքէն վերջն է : Թօմսըն
25 տարեկան է . հասակը 1,90 է և 80 քիլօ կը
կշռէ : Իր անձնական ռըքօրտը որ պաշտօնապէս
չէ ընդունուած 14²/₈ է :

3000 մէթր արգելք.—Արգելքները 0,90 բարձ-
րութիւն ունին որոնց կը հետեւի գետակ մը .
350 մէթրի մէջ 5 արգելք կը գտնուի :

1. Հօճ . (Անգլ.) : 2. Յիլն (Ամեր.) (100
մէթր.) 3. Ամպուօզիսի (Իտալ.) 50 (մէթր) 10,
0²/₈ վայրկեան :

Հօճ որ խաղին մասնագէտն էր դիւրու-
թեամբ շահեցաւ :

3000 մէթր միջազգային 1. Հալուք (Ամեր.) :
2. Պիքմէն (Շուէտ) : 3. Շաուտ (Ամեր.) (5
մէթր) 8,51¹/₈ վայրկեան :

Վերջաւորութեան 100 մէթր մնացած էր
Ամերիկացիները որ էն ետ մնացածներէն էին ,
ուժ կուտան ու թէ անհատապէս և թէ խմբովին
մրցումը կը շահին :

Ազգերու մեք.—1. Ամերիկա (10 կէտ) 2.
Անգլիա (20 կէտ) . 3. Շուէտ (24 կէտ) :

10 ֆիլմէթր դաշտերու մեք վազք.—1. Նիւրմի
(Յիւնիտ.) 2. Պիքմէն (Շուէտ) : 3. Լիւմաթէյնէն
(Յիւնիտ.) . 3 քիլմթ . մնացած Կիյմօ առաջին
է . սակայն արգելքի մը վրայէն ցատկած ատեն
կ'իյնայ և ծունկը վիրաւորելով կ'ստիպուի չշա-
րունակել , քիչ ետ մնացած Նիւրմի գլուխ
կ'անցնի և յաղթականօրէն առաջինը կը կտրէ
վերջաւորութեան չուանը :

Մարսօնի վազք.— Մարտթօնը այս տարի
փոթորկոտ օրի մը հանդիպեցաւ հով և անձրև
անդադար կը փչէր ու կը տեղար , այդ պատ-
ճառաւ հիւսիսի վազողները վարժուած ըլլալով
ցուրտի , օգտուեցան . մեկնումը ժամը 4, 15ին
կը տրուի և երեկոյեան մութին կը վերջանայ :

Քօլէհմայնէն 1912 ողիմպիականին հերոսը ,
դժոխային գնացքով մը կ'երթար , ան առաջին
ժամուն մէջ 17,300 մթր . կտրեց . մէկնու-
մէն 5 քիլօմէթր վերջ ան գլուխ անցած էր

Կիդթէյմի հետ, 1912ի Մառաթօնի երկրորդը. անոնց կը հետեւէին 10 մէթր տարբերութեամբ Պոս, Պլազի Լուզմէն, Վալէոօ, Իշառ: 10 երկրորդ քիլօմէթրին Կիդհէմ և Քօլէհմայնէն միշտ առաջիններն են, յետոյ կուգան Պոս և Պլազի, Թաթիւ Քօլէհմայնէն, Լուզմէն և Վալէոօ 100 մէթր հեռուէն: 20րդ. քիլօմէթրին միշտ Քօլէհմայնէն և Կիդհէմ առաջիններէն են, 100 մէթր հեռուէն կուգան Պոս, Պլազի, Ծօլկարին և Լուզմէն, անոնցմէ վերջ կուգան Թէթիւ Քօլէհմայնէն, Ճօնգէոս, Վալէոօ առաջիններէն 400 մէթր տարբերութեամբ: Վերադարձի սկիզբը սա կարգով էր, Քօլէհմայնէն, 7 երկ. հաջ. Կիդհէմ, յետոյ Պոս, Պլազի, Լուզմէն 27 երկ. հա, Ծօլկարին 40 երկ.: Քիչ վերջ սաստիկ հով մը կը սկսի որուն կը հետեւի կարկուտի տեղատարափ մը, Քօլէհմայնէն անտարբեր կը շարունակէ 10 երկ. եւս աւելցնելով իրեն և Կիդհէմի միջև եղած տարբերութեանը վրայ Պոս և Պլազ անոնց կը հետեւին 1' 16 եւ 1' 30 վայրկ. տարբերութեամբ. քիչ վերջ Քօլէհմայնէն իր հակառակորդներէն բոլորովին կը բացուի վեց մէթր հաջգելով Կիթհէմը, անկէց 50 մէթր վերջ կուգայ Լուզմէն որ թեթեւ ու անտարբեր գնացքով մը կը մօտենայ առաջիններուն: 30րդ. քիլմ. կացութիւնը անփոփոխ է: Վերջաւորութեան 5 քիլօմէթր մնացած, Հանս Քօլէհմայնէն յոգնած կ'երեւի, Լուզմէն 50 երկ. տարբերութիւն ունի. իսկ Կիդհէմ ցուրտէն և անձրեւէն կ'ստիպուի կենալ: Յետոյ կուգան Փօլկարին 4.40 վայրկեան տարբերութեամբ. Պոս 5,30 վայրկ. Վալէոօ 6,8 վայրկ. Լըոյ և Թեթիւ Քօլէհմայնէն 8,35 վայրկ. Ռօզ 9,3 վայրկ. Հէնզէն 9 30 վայր. Քանաքիւոօ 10,20 վայրկ. տարբերութեամբ:

Օդին գէշութիւնը վաղքը տեսակ մը մահուան մրցումի կը փոխէ: Մրցորդները ցուրտէն կէս մը սառած իրարու հետեւէ կը քաշուին մըրցումէն, միայն հիւսիսի վազողները անտարբեր, կօզտուին անկէ, վերջապէս Քօլէհմայնէն առաջին է՝ յոգնութենէն գրեթէ «մեռած» է, քիչ վերջ կուգայ Լուզմէն շատ թարմ, տրամադիր աւելի եւս վազելու, նոյն իսկ առաջին կ'ելլէր ան եթէ քիչ մը կանուխէն ուժ տուած ըլլար:

Անզուգական Հանս անգամ մը եւս կ'ապացուցանէ իր «վազող» ըլլալը, ան իր ծերութեան օրերուն մէջ եւս կ'անցնէ դարձէ պսակը, և այնպիսի մրցման մը որ շատերուն նախանձը պիտի գրգռէ ան 25-26 տարեկաններուն Սթոքհոլմի մէջ 3 առաջին առաւ և այնպիսի մրցումներու մէջ, որոնց մաս առած էր անզուգական Ֆրանս-

սացին ժան Պուհնը (ժամ մը վազելու ուղարկմէն 19,21 քիլմ.) և այսօրան իր 30ը անցած տարիքին մէջ նորէն պաշտպանեց իր ազգին պատիւը, առաջնութիւն շահելով 42200 մէթր վազքին մէջ և կոտրելով մրցանիշը մօտաւորապէս 4 վայրկեան տարբերութեամբ:

Արդեօք մեր մէջ չկան Քօլէհմայնէնէն, եթէ չկան անոր կարողութիւնը ունեցողներ, գէթ անոր «մանրանկարները» կան: Եգիպտոսի մեր համակրելի «Champion»ը Անտոն Յովսէփեան որուն կարողութեանը մօտէն տեղեակ չենք, և սակայն մեզի-եկած լուրերուն համաձայն ան օրուան աշխարհի էն լաւ հեռաւորութիւն վազողներէն մէկն է, քանի որ վերջին մրցման մը մէջ 18 քիլմթ. հեռաւորութիւնը մէկ ժամ 1 վայր. էն առած է: Այսօր էն լաւ վազողը որ Վէոմէօլէնէ 1 ամսուան մէջ վերջին տեղերէն 17,580 մէթր առած է: Անտոն մօտաւորապէս 7 տարի առաջ դեռ պատանի, Եգիպտոսի Մառաթօնին մէջ երկրորդ ելած էր և յաջորդ տարին իր հակառակորդը եղող Յոյնը բաւական մը հաջգելով շահած էր այդ պատուաբեր տիտղոսը: Եւ այս տարի ան՝ մրցած էր ոչ թէ տեղացի այլ օտար ազգի վազողներու հետ և նորէն առաջին ելած էր երկրորդ ձգելով Անգլիացի վազող մը և 18 քիլմթ. տեղը մէկ ժամ 1 վյկ. էն կտրելով: Ասիկա ոչ թէ պարզ, այլ մեծ և պատուաբեր յաղթանակ մըն է և տակաւին ան Քօլէհմայնէնի պէս վերջին յաղթանակները չէ որ կը շահի, այլ, յաղթանակներու սկիզբն է: Ան տակաւին ունի ապագայ մը որ շատ փայլուն կրնայ ըլլալ... եթէ ան դտնէ մարզիչներ... ինչ որ դժբախդարար չունինք և չպիտի կրնանք ունենալ, որովհետեւ մենք Ֆինլանտացի չենք, Ամերիկացի չենք այլ Հայ ենք, մեր ազգը երբ կը տեսնէ մարզանք ընողներ, վազելու մրցում մը, «սա մեծ «պէպէք»ները նայէ» կ'ըսէ ու կը ծաղրէ... փոխանակ քաջալերելու, և այսպէս Հայ ազգը օտարներուն ճանչցնելիք, ազգին պատիւը բարձրացնելիք աստղերը անշուք կը կորսուին:

400 մէթր դրօշարշաւ.— 1. Ամերիկայ (Բատուք, Եօլզ, Մըռքիսըն, Բիրքզէյ): 2. Ֆուանսա (Ալի Խան. Թիւառ, Լօնէն, Մուրօն): 3. Եուէտ, աշխարհի ռեկորսը կտրած (42 1/8), նախկին ռեկորսը Գերմաններուն կը պատկանէր:

1600 մէթր դրօշարշաւ.— 1. Անգլիա (Պըտլըռ, Կոփֆիթ, Լինտզէյ, Մօթիլնկիթըն): 2. Ֆըրուանսա (Անտէ, Տըվօ, Տէլվառ. Ֆէրրի)

3 վ. 22' 1/3 երկվ. : Ամերիկացիները կազմակերպուած չըլլալուն համար կը կորսնցնեն:

Բարձրագույն ցասկեղ.— Լանտըն (Ամեր.) 1, 935 մէթր. 2. Միւլլը (Ամեր.) և Իօքլիւնտ (Շուէտ.) 1,90 մէթր. 4. Ուօհլէն (Ամեր.) և Մըրֆի (Ամեր.) 1,89:

Ողիմպիականին մրցանիշը որ 1,93 էր կոտրած է $\frac{8}{10}$ րդ սանդիմով և խոտի վրայ (ցատկելու տեղերուն գէշ ըլլալուն պատճառաւ աւագի տեղ խոտի վրայ ցատկեցին ինչ որ աննպաստ է): Իրաւի լաւ արդիւնք մէն է բայց... բազդի բերմամբ եղած յաղթանակ մըն է, որովհետեւ ոստումէն վերջ ձողը սաստիկ շարժած է և հրաշքով է որ այդչափ ուժգին ցընուժէ մը վերջ իր տեղը մնացած է:

Երկայնութիւն ցասկեղ. 1. Բէթէրսըն (Շուէտ.) 7,15 մէթր. 2. Ճօնսըն (Ամեր.) 7,095: 3. Ապրահամսըն (Շուէտ.) 7,08: Մրցումը իր կարեւորութիւնը կը կորսնցնէ Ամերիկացի Սօլ պըթլըտի քացակայութեամբ որ տեղին գէշութեան պատճառաւ, առաջին ոստումին ոտքը կը դառնայ, ան կ'ուզէ շարունակել սակայն ընտքին ցաւը չի թոյլատրեր: Զի մոռնանք որ փորձի ատեն 7 57 ցատկած է:

Չողով ցասկեղ.— 1. Ֆ. Ֆոսս (Ամեր.) 3,80: 2. Բէթէրսըն (Տանմ.) 3,70: 3. Մէեռն (Ամեր.) 3,65. այս մրցման մէջ Ամերիկացիները իրենց «մեղօտին» առաւելութիւնը ցուցուցին, Ֆոսս առաջինը 3,80ով մրցումը շահելէ վերջ ցողը 4 մէթրի վրայ դնել կուտայ, չ գիւրութեամբ անցնելէ յետոյ 4, 09ի կը բարձրացնէ առաջին երկու փորձերուն ձողը կը ձգէ երրորդին ան նոր ըրգօրտը կը հիմնէ 10 մնդ. կոտրելով ողիմպիականի ռեզօնտը և 3 սանդիմ աշխարհինը որ քահի մը ամիս առաջ ինք շինած էր Ամերիկայի մէջ:

Երեխ ֆայլ ցասկեղ.— 1. Թիւէլօս (Ֆինլ.) 14' 55: 2. Ալմօֆ (Շուէտ.) 14,50, 3. Ճանսըն (Շուէտ) 14,48:

Երկար նետ.— 1. Բօրհօլա (Ֆինլ.) 14,81 մէթր, 2. Նիքլէնտըն (Ֆինլ.) 14,155: 3. Լըվընսըրըն (Ամեր.) 14,150: 4. Մաքսօնըլտ (Ամեր.) 14,080:

Երկար նետ.— (25,400 քիւ.) 1. Մաք Տօնըլտ (Ամեր.) 11,265: 2. Բաթ Ռայն (Ամեր.) 10,96. 3. Լինտ (Շուէտ) 10,22:

Մուրճ նետ.— 1. Բաթ Ռայն 52,875: 2. Լինտ (Շուէտ) 50,43: 3 Պէննէթ (Ամեր.) 48,23:

Նիզակ նետ.— 1. Միլրոնա (Ֆինլ.) 65,78: 2. Պէլքօնէն (Ֆինլ.) 63,60: 3. Ճօհանսըն (Ֆինլ.) 63,09:

Սկաւառակ նետ.— 1. Նիքլանտէր (Ֆինլ.) 44,68: 2 Թայրէլ (Ֆինլ.) 44,19: 3. Բօրի (Ամեր.) 42,13:

ՏէրԱթԼՕՆ (Տասնեակ)

1. Լուվլէնա (Նորվէկ.) 6,770,86 կհս: 2. Համիլթըն (Ամեր.) 6,764,355 կհս: 3. Օհլսըն (Շուէտ):

ԲէնՏԱԹԼՕՆ (Հինգեակ)

1. Լլօթօնէն (Ֆինլ.): 2. Պաէլէլ (Ամեր.): 3. Համիլթըն (Ամեր.):

ԱԶԳԵՐՈՒ ԱՌԱՋՆՈՒԹԻՒՆ

Աթլէթիկ մրցումներու մէջ առաջին ելած է Ամերիկա 215 կէտ: 2րդ Ֆինլանտա 98 1/2 կէտ: 3րդ Շուէտ 95 1/2 կէտ. 4րդ Անգլիա 88 1/2 կէտ: 5րդ. Ֆրանսա՝ 36 կէտ:

ԼՈՂԱԼՈՒ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

100 մէքր շողայ.— 1. Բահանամօքիւ (Ամեր.) 1'02 2/5 վար.: 2 Բիօլա (Հաւանացի) 1, 2 8/5 վար.: 3. Հարրի (Ամեր.):

Այս մրցման մէջ Բահանամօքիւ աշխարհի ռըֆօրը որ 1912ի ողիմպիականէն ի վեր իրն էր, 1 երկ. տարբերութեամբ կոտրեց 1,0, 2/5 կոտրելով, Բահանամօքիւ նաև լաւ արագութիւն վազող մըն է:

400 մէքր.— 1. Նօուման Ռօս (Ամեր.) 5, 26 4/5 վար.: 2. Լէնկո (Ամեր.) 5,29 վայրկ.: 3. Վէննօ (Գանատ.) 5,29 3/5 վայրկ.:

1500 մէքր.— Նօուման Ռօս (Ամեր.) 22,23 1/5 վայրկեան: 2. Վէննօ (Գանատ) 20 մէթր ետ:

100 մէքր կոնակի վրայ.— 1. Բիօլա:

110 մէքր կիկերու.— 1. Պլայպըրթի (Ամեր) 1,13 3/5 (նոր ռըֆօր): 2. Կէնթ (Ամեր.) 1'17": 3. Սգոթի (Ամեր.) 1,17 1/5 վայրկեան:

300 մէքր կիկերու.— 1. Պլայպըրթի (Ամեր.) 4' 34 վայրկ. (նոր ռէզոն նախկինը 4'43 3/5 էր և կը պատկանէր Ֆրենի Տիւրաքի): 2. Վուապրիճ (Ամեր) 4,44 վայրկ.: 3. Շօտթ (Ամեր.):

ՈՂԽԱՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐՈՒ ԶԱՓԱՆԻՇԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԶԱՓԱՆԻՇԸ	ՄԹՕՔՀՈՂՄԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ	ԱՆՎԷՐՍԻ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ	Հ Ա Յ Կ Ա Կ Ա Ն
100 մէթր վազք	10 ³ / ₅ Կ. Գ.	10 ⁴ / ₅ Կ. Գ.	11 ³ / ₅ Կ. Գ. Ն. Ճէլալեան 1920
200 »	27 ¹ / ₁₀ Կ. Գ.	22 Կ. Գ.	»
400 »	47 ² / ₅ Կ. Գ.	49 ³ / ₅ Կ. Գ.	55 ¹ / ₅ Կ. Գ. Ն. Ճէլալեան 1920
800 »	1 Գ. 57 ¹ / ₁₀ Կ. Գ.	1 Գ. 53 ³ / ₅ Կ. Գ.	2 Գ. 11 ¹ / ₅ Կ. Գ. Ս. Սամուէլեան 1914
1500 »	3 Գ. 54 ¹ / ₁₀ Կ. Գ.	4 Գ. 1 ¹ / ₅ Կ. Գ.	4 Գ. 44 Կ. Գ. Ա. Փափազեան 1914
3000 »	»	»	10 Գ. 58 ³ / ₅ Կ. Գ. Չ. Դերձակեան 1919
5000 »	14 Գ. 36 ³ / ₅ Կ. Գ.	14 Գ. 55 ³ / ₅ Կ. Գ.	»
10000 »	30 Գ. 58 ¹ / ₅ Կ. Գ.	31 Գ. 14 ¹ / ₅ Կ. Գ.	»
110 » ցանկարշառ	14 ¹ / ₅ Կ. Գ.	14 ⁴ / ₅ Կ. Գ.	17 ¹ / ₅ Կ. Գ. Մ. Գույումճեան 1911
400 »	54 ¹ / ₅ Կ. Գ.	54 Կ. Գ.	»
3000 » արգելարշառ	»	10 Գ. 0 ³ / ₅ Կ. Գ.	»
3000 » բախի	»	13 Գ. 14 ¹ / ₅ Կ. Գ.	»
10000 »	»	48 Գ. 10 ¹ / ₅ Կ. Գ.	»
42750 » մարտօք վազք 2ժ. 36Գ. 54 ³ / ₁₀ Կ. Գ.	2 ժ. 36 Գ. 54 ⁴ / ₅ Կ. Գ.	2 ժ. 32 Գ. 35 Կ. Գ.	»
Ոյժ առած բարձրութիւն	2,065 մէթր	1,936 մէթր	1,70 մէթր. Բ. Կէօզըլազօյիբեան 1912
Ոյժ առած երկայնութիւն	7,614 »	7,15 »	5,98 » Կ. Փանոսեան 1920
Զողով բարձրութիւն	4,053 »	4,09 »	3,08 » Մ. Գույումճեան 1912
Ուժ առած երեք բալլ	15,37 »	14,55 »	12,50 » Մ. Չարիֆեան 1912
Ծանցութիւն (երկաթ) նետել	15,54 »	14,81 »	12,12 » Ա. Աբէլեան 1919
Ակառուակ նետել	48,90 »	44,68 »	35,99 » Ա. Մկրեան 1920
Նիզակ	66,28 »	65,78 »	44,45 » Վ. Փողարեան 1919 (Մայրէն)
Մուրճ	57,75 »	52,875 »	43,80 » Բ. Թահմեան (Մէլտեղէն)
400(4x100) մէթր դրոշարշառ	42 ¹ / ₁₀ Կ. Գ.	45 ¹ / ₅ Կ. Գ.	57 ³ / ₅ Կ. Գ. Բերա 1919—1920
5000 մէթր հեծեկանիւ	»	»	9 Գ. 29 ¹ / ₅ Կ. Գ. Աշոտ Մամիկոնեան 1919

ՅՈՒԹՊՈՒԼԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ

Հ. Մ. Ը. Մ. ԻԶՄԻՏ ԵՒ ԲԵՐԱՆՆԵՐ

Բանկայրիի գերեզմանատուն, 6 Սեպտ. 1920

Իզմիտ յաղթական Իզմ Օի դէմ

Մրցումը տեղի ունեցաւ կէս օրէ վերջ ժամը 6.30ին, Իզմիտ յաղթական 1 կօլով Օի դէմ:

Իսպառ ոգեւոր էր: Իզմիտցիներու եռանդը վառ մընաց մինչեւ վերջը որ ապահովեց յաղթանակը, իսկ Բերա Նիշնի Յօռները հակառակ իրենց բիմին կարեւոր խաղացողներուն բացակայութեան, խաղին պէտք եղած կարեւորութիւնը չտուին: Կը յիշեցնեմ մեր Պ. Ֆուլթայօլիտներուն որ միանգամ ընդ միշտ մուսնան դատաւորին գործին միջամտելը և վատահալութիւն ունենան անոր վերայ: մասնաւորապէս դիտել կուտամ ժամ հարցնող պարտներուն որ անտեղի էր իրենց անապարանքը:

Օրումն դասաւոր

ԵՂՈՒԱՐԿ ԽՍՁԱՍՏՈՒՐՆԵՐ

Վերի խաղի մասին թեր ու դէմ կարծիքներ յայտնուեցան օրաթերթերու մէջ, որոնք մեր ըրբանած պօրի ոգիին համապատասխան չէին: Իրականութիւնը այն է որ Իզմիտի մասնաճիւղի տղաքը իրապէս գնահատելի էին պարզ այն պատճառով որ այնքան դժուար կարգապահան պայքարներէ վերջ կրցած էին վառ պահել իրենց սքորական եռանդը, ցեղին անպարտելի կորովը ի յայտ բերելով որ իրական հպարտութիւն մը պատճառեց ամէնուս: Գալով խաղին մասնագիտական բաժնին այդ մասին միմիայն օրուան դատաւորին վճիռը կշիռ կըր նայ ունենալ մեզի համար:

Ի. Խ.

ՅՈՒԹՊՈՒԼԻ ՀԱՅՈՒՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Այեխանտարօր, 26 Սեպտ 1920

Ալէքսանտրաբօլի մէջ այսօր տեղի ունեցաւ ֆուլթայօլի մրցում, տեղւոյն «Մեծն վարդան» խումբին և Երեւանի «Սպորտ ակումբ»ին միջև: Սա երկրորդ մրցումն էր երկու քաղաքներուն միջև: Առաջինը կատարուեցաւ Երեւանի մէջ օգոստոսի 8ին, և վերջացաւ Օի դէմ մէկ չկօլով, Երեւանի յաղթութեամբ:

Նոյն արդիւնքը տուաւ նաեւ այսօրուան մրցումը: Աւաւտուան կանուխ, քաղաքային մուսնետիկը ինկած էր փողոցները և հրապարակներէն կը ծանուցանէր օրուան մրցումը:

«Լսօ՛ր, էս սըհաթիս, ձէն կուտամ, իմացէ՛ք, շիսօ՛ր, մամը Աին, Երեւան և Ալէքսանտրաբօլ ֆուլթայօլի մրցում ունին»:

«Նտապէցէք ձեր տամակները գնել»:
Ն. սակայն Ալէքսանտրաբօլի հասարակութիւնը խիստ ցանցաւ թիւով եկած էր հանդիսատես լինելու մարմնակրթական այս գեղեցիկ ցօյցին որ նորութիւն էր քաղաքին համար: Երեւելի կը նախընտրեն «Սաղանդար» ու գինարբուք:

Մրցավայրը «Վազայի բօսթ»ի ուսուսական եկեղեցիին մօտ, խիստ տափարակ եւ ձեւաւոր գաշտ մըն էր, ֆուլթայօլիտներու երազած խեղձ գետինը, որ սակայն սխալ, կարծ ու նեղ էր գծուած, և մանրանկար չկօլեր ունէր, լճական ոտք լայնութեամբ:

Չօլ ու ամպոտ օդն ալ նպաստաւոր էր, մասնաւոր մրցողներուն համար: Հեռու արշաւային վճիտ մըլտնալորտին մէջ յատկօրէն կը ցցուէին Արագածի ձիւնապլանկ գաղափները:

Սկառտները ու քաղաքային ստիկանութիւնը կը հսկէին կարգապահութեան: Կար դիտարական նուազախումբ, եւ Նիքակի եռանդուն նահանգապետը՝ Կարօ Սասունին, փութացած էր խաղադաշտը:

«Սպորտակումբը» ասպարէզ եկաւ մութ կարմիր, իսկ այլ քսանտարաբօլցիք սեւ ու սպիտակ կիսուած շապիկներով: Վերջիններս շապիկներէն զատ, նոյն գոյներով առած էին նաեւ իրենց տափարակները, եւ մետասանեակին պէտք կուրծքին վրայ կը կրէր վարդան զօրավարի մեծադիր եւ դուստր պատկերը:

Հաշտարարի սուլիլը յանձնուած էր մեր Տիգրան խոյեանին:

Մրցումը սկսաւ թէ չէ, այնքան աչքառու չէր խաղացողներուն խաղութիւնը (կային շատ յաջող անհատականութիւններ) որքան անոնց տպախութիւնը խաղին օրէնքներուն: Տիգրանին բժայնդիր սուլիլը այնքան անհրաժեշտ կը սուլէր, որ անիրազեկը պիտի կարծէր թէ ֆիլթով accopangnement կ'ընէր խաղին: «Կօլ քիք»ը կամ «Թըլը» տալու ձեւերը միշտ սխալ էին, և երբ սուլիլը կը հնչէր, մրցողները հարցական նշաններու արտայայտութիւնը կ'ըստանային: Նոյն արտայայտութիւնը, աւելի շեշտուած, կ'ստանար Տիգրանը, երբ իր մէ բացատրութիւն կը պահանջէին ուսուսական բարբառով:

«Ալէքսանտրաբօլի չկօլ քիք»ը, — որ այլապէս գովեստի պիտի արժանանար եթէ իր աւելորդ որ խեղկատակ ձեւերով հանդիսատեսները épater ընելու մարմալով տարուած լըլար — գնդակը գրկած՝ երկու քայլէն շատ աւելի դացած ըլլալուն համար. «Երեւելի»ի ենթարկուեցաւ, եւ Երեւան այս առիթով շահեցաւ այն մէկ չկօլը որ յաղթութիւնը տուաւ իրեն: Նոյն «չկօլ քիք»ը քիչ յետոյ կրկնեց նոյն սխալը, բայց պատժիչ հարուածը վրիպեցաւ այս անգամ:

Խաղին երկրորդ կիսուն, Ալէքսանտրաբօլը իրապէս գեղեցիկ ջանքեր ըրաւ եւ Երեւանի չկօլը քանիցս լրջօրէն վտանգեց: Բայց «Սպորտակումբ»ի չկօլքիքըին աջարջութիւնը մէկ կողմէն, եւ միւս կողմէն Ալէքսանտրաբօլի տղոց անհատական խաղավարութիւնը, ի գուր անցուցին բոլոր ճիգերը:

Մրցումին վերջնալուսն, յաղթող ու պարտեալ իրար պատուեցին կեցցէներով

Ալէքսանտրաբօլը անհատական լաւ ուժեր ունէր, որոնք սակայն չի կարողացան երեւան բերել հզօր հաւաքական combinaison. մեծ մասը կը խաղարկնքն իրեն համար, հանդիսատեսներէն անդիտակ ծափեր խելուցանկութեամբ տարուած: Այս տեսակետով ամէնէն աւելի մեղադրելի էր Ալէքսանտրաբօլի մետասանեակին պէտք, որ այլապէս ունի առաջնակարգ ֆուլթայօլիստի մը ամէն յատկութիւն, բացի առաջինը ու ամէնաէականը, «Բաս» տալու սովորութիւնը: Երեւանի չկօլին առջեւ, քանի անգամներ այս պատճառով չքացան չկօլ» ընելու անդուգական առիթները:

Երեւանի խաղացողները իրարմէ շատ տարբեր էին որակով, բայց եւ այնպէս կարողացան ի յայտ բերել բուսական գոհացուցիչ հաւաքականութիւն մը: Անոնց պէտք, տեղակալ Պրն. Աւետիս, արժանի մրցակիցն էր հակառակորդ պետին, Պրն. Սիբիրեանին: Եզնիկ Քաշուանի եւ Սարգիս Սամուէլեանի գնահատելի էին պաշտպանողական մէջ:

Երկու կողմերն ալ, մինչեւ յառաջիկայ հանդիպումը, պէտք է նախ լաւ սերտեն խաղին օրէնքները, եւ մշակին «բաս» տալու սովորութիւնը, որ ֆուլթայօլի մէջ յաղթութեան յանգրէպ ազդակն է:

երկու կողմերն ալ պիտի նպաստաւորուին եթէ հեռու-
ւին նաեւ, սիսթեմաթիք կերպով, շուեռական մարզա-
քի եւ արթիթիքի մանաւանդ վազելու: Երկու խու-
քերուն մէջն ալ նկատելի էր ձկուսութեան եւ արա-
գութեան պակասը: Սրունգները առ հասարակ, եւ մա-
նուանդ «Ալեքսանտրաբօլի կողմը, թոյլ էին եւ անհա-
րակ, արդիւնք՝ «Սօհօլական» միակողմանի զարգացման:

Մրցակից կողմերէն մին փոքր ինչ թերացաւ սա-
սկզբունքին թէ՛ «Արտոքմէնին» համար, սկիզբն իմաս-
տութիւն է յարգանք դէպի «Րէֆրիին»:

Վ. Ի. Գ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՒՆ ԽՈՒՄԻ
«ՆԻ ԱԼԹՈՒՆ ՕՐՏՈՒ» (Թուրք):

Իւնիօն գլխաւ, Գաթ գլխաւ, 26 Սեպ. 920

Այրուի Օորու յարակիս Ք «Կօլ»ով Իի դէմ:
«Կալաթա-Սէրայ» խուճի 15երորդ տարեկիցին առ-
թիւ արքունած Ֆրեթալօի շրջանը (tournoi)ին մասնակցե-
ցան 3 խուճեր Հայկ. Ֆրանս. եւ թրքական (Կալաթա-
Սէրայ) Անգլիացիները նոյն կիրակի օրուան համար իրենց
չկարենալ մասնակցիլը տեղեկացուցած էին, «Ալթուն Օր-
տու» թրքական խուճը մասնակցեցաւ, եւ քուէով Ֆր-
անսացիները «Կալաթա Սէրայ»ի իսկ Հայերը «Ալթուն Օր-
տու»ի մնացին որով առաջին խաղը տեղի ունեցաւ Ֆր-
անսացիներու եւ «Կալաթա Սէրայ»ի միջեւ եւ Ֆրանսա-
ցիներու 2ի դէմ 3ի յաղթութեամբ վերջացաւ:

Երկրորդ խաղը՝ Հայերը եւ Ալթուն Օրտու: Խաղը
շատ ոգեւորիչ սկսաւ մանաւանդ Հայոց մէկ քանի լաւ
յարձակողականներուն շնորհիւ Ա. (հաֆթայի)ին մերին-
ները 1 «Կօլ» կրցան նետել, իսկ Բ. «Թայմ»ին որ աւելի
յոյս ունէինք մերիններու յաղթութեան դժբախտաբար
հակառակը պատահացաւ: Մանաւանդ ռէֆրիին յայտ-
նի կողմնակցութիւնը որ «բէնալթի» մը սուլելով Հայե-
րու 1 «Կօլ» ըլլալուն պատճառ եղաւ եւ երբ խաղին
որոշեալ 1 1/2 ժամը լրացաւ 2 կողմերը հաւասար էին 1ի
դէմ 1ով, որով խաղը երկարել պէտք էր արդիւնք մը
ձեռք բերելու համար եւ 15 վայրկեան եւս շարունակ-
ուելով խաղը վերջացաւ 1ի դէմ 2 «Կօլ»ով Ալթուն Օր-
տուի յաղթութեամբ: Հոս աւելորդ չպիտի ըլլայ ըսել
թէ Հայերը այն ժամանակ յաղթուեցան երբ այդ «բէ-
ֆրիին» ընդունեցին (թէեւ «բէֆրիին» լընտրութիւնը
կազմակերպիչներուն իրաւունքն էր) որով Թուրքերուն
կողմէ ընտրուած այդ «արքի» ոգիէն զուրկ պարտնը
քնական էր որ իրեն ազգակիցներուն կողմը պիտի բռն-
ներ: «Բէք թապի» տէյի մի եւ...? Իսկ Ալթուն Օրտու
խուճը Թուրքերուն մէջ 5-6 տարի շարունակ «շամբիօն»
եղած է: Բայց ասով մերինները պէտք չէ ինքզինքնին
թոյլ ձգեն: Հայ ֆութպօլիստները շատ առաւելութիւն
ուսին օտարներէն մանաւանդ կազմի տեսակէտով: Երբ
հայ «թիմ»ը այժի առջեւ բերենք մէկ ակնարկով մէջը
անմիջապէս քանի մը «բէքրտմէն»ներ պիտի տեսնենք:
Վերջապէս առ հասարակ բոլորն ալ «արթիթ»ներ են:
Որով Հայերը ինչպէս «արթիթիք»ի մէջ Պոլսոյ բոլոր ազ-
գերէն շատ աւելի յաջող են նմանապէս ֆութպօլի մէջ:
առաջնութիւնը Հայերունը պիտի ըլլայ եթէ լուրջ փոր-
ձեր ընեն եւ պէտք եղած կարեւորութիւնը տան:

Խաղին յաղթութիւնը ապահովաբար Հայերուն էր
եթէ քանի մը լուրջ փորձեր ըլլային, մանաւանդ «ֆոր-
տու գիծը երբեք» combination չունէր: Այլ եւ մանա-
ւանդ շախ ծայրը պէտք եղածէն աւելի կը խաղցնէին
ինչ որ թէ եռանդը կը պազեցնէ եւ թէ մինչեւ որ իր

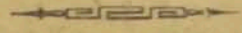
կամքը ըլլայ ու մէկտեղ «բոս» տայ արդէն հակառա-
կորդ կողմը իր տեղը գտած կ'ըլլայ ինչ որ տուած «բա-
սը» ունէ «օգտակարութիւն չունենանք: Իսկ «սէնդր»ի
եւ երկու «ինսայտ»ներուն յարձակողականը եւ «շութ»:
կը պակսէր: Երբ «Կօլ»ին մէկ «շութ» չէնք քաշած ինչ
պէս կ'սպասենք որ «Կօլ» ըլլայ:

Ես վստահ եմ որ մեր խաղացողները խաղէն վերջ
յողնած չէին ըլլար եւ կրնային 1 կամ 2 խաղ եւս խա-
զալ: պատճառը շատ պարզ է. խաղի միջոցին իրենց բո-
լոր ճիշդ չէին խաղար. օրինակ «ֆոր»երը շատ թոյլ կը
վարուէին, մանաւանդ երբ դնդակը իրենցմէ անցնէր,
վստահ ըլլալով պաշտպանողականին զօրութեան, կար-
ծես ալ գործ չունէին, ինքզինքնին չէին յոգնեցնել ու-
զեր քնաւ:

Ամփոփելով ըսենք թէ, մեր տղոց պակասը միայն
փորձն է ինչ որ կը յուսամ թէ մօտ ամենէն արդէն
բաղձացուած «թիմ»ը կ'ունենանք:

Ե. Գ. ՈՒՍ. Գ.

ԱՐԾԱԹ ԳՈՒՍԹԻ ՄԻՋԱԶԳՈՅՑԻՆ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

ԱՐԾԱԹ ԲԱԺԱԿԻ ՄԻՋԱԶԳՈՅՑԻՆ ՄՐՅՈՒՄՆԵՐ

Ե. Հ. Մ. Բ. Մ. ԽՈՒՆ ԽՈՒՄԻ Ե

ԻՌԱՆՏԱԿԱՆ ՁԻՆՈՒՂՐԱԿԱՆ ԽՈՒՄԻ

Ե. «Ֆլէնթ» ՊԱՂՁԷ (Թուրք) Ե ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԽՈՒՄԻ
Իւնիօն գլխաւ 3 Հոկ. 920

Հայեր յարակիս 1ով Օ Ի դէմ Արժար բաժակը
օտակով
Ֆլէնթ Պաղզէ յարակիս 3ով Յ Ի դէմ արժար
բաժակը օտակով

Խաղը սկսաւ ժամը 3 1/2ին. մեր խաղին դատաւորն
էր յունակէն «թիմ»էն Պրն. Նէկորօճտ, որ խոճամիտ
կերպով կատարեց իր պաշտօնը: Օրուան խաղերու ար-
դիւնքը եղաւ՝ Հայեր յաղթական իրանսացիներու դէմ
Օի դէմ 1ով:

Ֆլէնթ պաղզէ յաղթական Յունականի դէմ՝ 2ի դէմ
5ով:

Մեր խաղը անցաւ շատ խանդավառ, խուսն բազ-
մութեան մը ներկայութեան: Իրանական խուճը շատ
վարժ ու կարող խաղացողներէ կազմուած էր Ի մասնա-
ւորի ունէր յաջողաբար «Մէնթըր ֆօր» մը որ խաղին
ամբողջ տեւողութեանը բացառիկ ճարպիկութիւնով մը
շարժեցաւ:

Մեր խաղացողներուն պաշտպանողականը, բացի մէկ
քանի թեթեւ թերացումէ, ընդհանուր կերպով իսկապէս
դնահասակի էր, եւ օրուան խաղը իբր պաշտպանողական
փայլուն յաջողութիւն մըն էր: Գաւով «ֆոր»ներուն
քիչ բացառութիւնով մը միայն, ինչպէս միշտ այս ան-
գամ եւս թերի էին իրենց combinaisonին տեսակէտով:

Խաղի միջոցին «ֆոր»ներէ ոմանք տկար կը
գտնուէին իրենց յարձակողականի յանդգնութեան մէջ
եւ ընդհանուր կերպով ներդաշնակութեան պակաս կար:

Առաջին «հաֆթայի» անցած է առանց արդիւն-
քի, երկրորդ «հաֆթայի» կիսուն Հ. Մ. Բ. Մ. յաջո-
ղեցաւ լաւ պայմաններով «Կօլ» մը ընել:

Կարելի է վստահօրէն ըսել որ Հ. Մ. Բ. Մ. ի այս
խառն թիմը կրկնակի փորձերով եթէ կարենայ իր
«Փորվըտ» ներուճն մէջ ներդաշնակութիւն բերել, Հայեր-
բուս համար ապահովուած կ'ըլլայ Գոյսոյ շնորհակալու-
թիւնը:

Օ. ՅԻՆԵՆԵԱՆ

Հ. Մ. Բ. Մ. ՍԿԻՒՏԱՐ — ԳԱՏԸԳԻՒՂ ԵՒՎԵՆՈՍԻՍ» (Յունկան)

Սկիւարի դաշտը 31 Հոկտ. 920

«Էնօսիս» յարական Լույ Օի դէմ

Հակառակ խաղաղարին չափազանց աննպատ պայ-
մաններուն Սկիւար-Գաթը գիւղ եւ Էնօսիս «թիմ» երու
միջեւ տեղի ունեցած մրցումը շատ եռանդոտ անցաւ:
Օղի աննպատ ըլլալուն պատճառաւ երկու կողմի «թի-
մ» ներէն ալ խաղացողներէն բացակայներ կային, «Էնօսիս»
յունական խումբը զօրացած է Գոյսոյ Նամբիս խումբին
լաւագոյն խաղացողներէն օրինակ Նուրի պէյ Թագսիմի
Բերա խումբէն, հակառակ մէկ երկու օտար ուժեր բեր-
ուելուն, մեծ ճիգերով յաջողեցան Օի դէմ մէկ «հօլ» ու
յաղթանակը զահել, օգտակար ըլլալով Հ. Մ. Բ. Մ. ի «Կօլ» թի-
մընի բացակայութենէն:

Հ. Մ. Բ. Մ. ի «թիմ» խաղը աւելի կանոնաւոր ու
եռանդոտ էր քան յունականը, եթէ Հայերը ունենային
լաւ պաշտպանողական ոյժ անպայման պիտի յաղթէին,
բայց ընդհակառակը յունական «թիմ»ը կը պաշտպանէր
խիստ ճարտար ու փորձառու պէյքանով մը ու բաւական
վարժ հօլքերով մը: Հայ «թիմ»էն մասնաւորաբար
լաւ իր դասին Գատը գիւղէն Պրն. Յովհաննէս Բիւրքճ-
եան եւ Սկիւարէն Պ. Հ. Պարսամեան, Պրն. Գառլո
Պայաճեան, միշտ «օֆսայտ» կենալով շատ անգամներ
ազգելք եղաւ «հօլ» ընելու:

Փափաքելի է որ Հ. Մ. Բ. Մ. ի այս միացեալ «թի-
մ»ը անգամ մը եւս մրցի «Էնօսիս» ի հետ, անշուշտ այս
անգամ պիտի ջանան Հայերը ամբողջ «թիմ»ով ներկա-
յանալ դաշտը:

Օրուան դասուոր

Վ. Ա. ՀՐԱՄ Վ. ՄԱԹԷՈՍԵԱՆ

Իզմիր 25 Հոկտ. 920

Քանի մը շարաքներէ ի վեր Հայ Ազգային մէջ ան-
դադար տեղի ունեցած Հայ Մարմամարզական միութեան
ժողովները վերջապէս արդիւնք մը ձեռք բերաւ: Ո-
րոշուեցաւ Հայկական բաժակի մրցումներ սարքել երեք
խումբերու միջեւ:

Ա. խումբ. ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ և ՔՆԱՐ ակումբները
միացած:

Բ. խումբ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲ (Գաթաթաշ):

Գ. խումբ. ԿԻՒԻԿԵԱՆ ԱԿՈՒՄԲ (Գօրտէլիօ). — Թէեւ
այս ակումբները ժամանակ մ'առաջ իրենց անուններով
կը գործէին, բայց անցեալ ժողովի մէջ որոշման մը հա-
մաձայն բոլոր Հայ ակումբները կը ձուլուին Հայ մարմ-
նամարզի միութեան և կ'ըլլան անոր մասնաճիւղերը:

Հայկական բաժակի մրցումները իբր կէտ նպատակ
ունին վերջաւորութեան հասկնալ ամենալաւ խաղացող-
ները և անոնցմէ կազմել Հայկական Գիւլպը որ պիտի
մասնակցի Միջազգային բաժակի մրցումներուն, այս տա-
րի աւելի յաւաստիք և աւելի ոգեւորեալ:

Հայկական բաժակի մրցումներուն պիտի մասնակցին
մասնաճիւղերու Ա. և Բ. խումբերը որով Ա. և Բ. Բա-
ժակներ պիտի ըլլան:

Ստորեւ կը ներկայացնեմ Հայկական բաժակի մր-
ցումներուն յայտագիրը և կանոնները:

Ա. ՄԱՍ

- 1920 Հոկ. 18/31. — Իզմիր — Գաթաթաշ
- » » 26/7. — Իզմիր — Գօրտէլիօ
- » Նոյեմ 1/14. — Գաթաթաշ — Գօրտէլիօ

Բ. ՄԱՍ

- 1620 Նոյեմ. 5/21. — Իզմիր — Գաթաթաշ
- » » 15/28. — Իզմիր — Գօրտէլիօ
- » » 22/5. — Գաթաթաշ Գօրտէլիօ

ԿԱՆՈՆԵՆԸՐ

1. — Թէ Ա. և Թէ Բ. խումբերու մրցումները տեղի
պիտի ունենան վերոյիշեալ յայտագրին մէջ որոշուած
թուականներուն:

2. — Ա. խումբերուն մրցումները պիտի սկսին առա-
ւօտեան ձմեռնային ժամը 9/2ին, իսկ Բ. խումբերունը
ժամը 10, 45ին:

Մտնօթ. — Մրցող « և է խումբի առաջարկին վրայ
խաղին սկզբնաւորութիւնը կարելի է յետաձգել առ ա-
ռաւելն 15 վայրկեան:

3. — Օղի և կամ խաղաղարի անպատութեան պա-
րագային միայն իրաւարարը իրաւասու է յետաձգել մր-
ցումը ուրիշ օրուան մը:

4. — Երբ, Հ. Մ. Մ. ի վարչութեան կողմէ մրցումի
մը համար որոշուած իրաւարարը բացակայ է, երկու մր-
ցակից խումբերու խմբապետները, կ'ընան փոխարքմ
հաւանութեամբ ընտրել որ և է իրաւարար մը:

5. — Ա. խումբերու խաղը պիտի տեւէ 70 վայրկեան
իսկ Բ. խումբերունը 60 վայրկեան, խաղին կէսին 5 վայր-
կեան դադարով:

6. — Իւրաքանչիւր խումբի խմբապետ, մրցումը սկսե-
լէ առաջ պէտք է թուղթի մը վրայ գրուած, նոյն խա-
ղին մասնակցողներու ցանկը յանձնէ Հ. Մ. Մ. ի վար-
չութեան:

7. — Իւրաքանչիւր մրցող խումբ պէտք է իր հետ
բերէ գնդակ մը լաւ վիճակի մէջ:

Ցառայիկայ Կիրակի կ'սկսին Հայկական բաժակի
մրցումները:

ԻԶՄԻՐ Ա. ԵՒ ԳՕՐՏԷԼԻՕ Ա. ԲԱԺԱԿԻ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐ
ԻԶՄԻՐ Բ. — ԳՕՐՏԷԼԻՕ Բ. ԽՈՒՄԲԵՐ

Իզմիր 31 Հոկտ. 920

Գօրտէլիօ Ա. յարական Լույ Օի դէմ
» Բ. » » Օի դէմ

Կիրակի 31 Հոկտ. առաւօտուն տեղի ունեցաւ Հայ-
կական բաժակի մրցումներուն առաջինը, Գօրտէլիօյի և
Իզմիրի խումբերուն միջեւ:

Թէեւ յայտագրին առաջին խաղը Գաթաթաշի և Իզ-
միրի մէջ պիտի տեղի ունենար, բայց Գաթաթաշի մաս-
նաճիւղին մէկ առարկութեան վրայ յետաձգուեցաւ յա-
ջող կիրակիին, իսկ այդ կիրակի որոշուեցաւ կատա-
տարի Գօրտէլիօ-Իզմիր մրցումը:

Գօրտէլիօյի Ա. խումբը Իզմիրի Ա խումբին հետ
մրցումը սկսաւ ճիշտ ժամանակին և աւարտեցաւ Գօր-
տէլիօյի յաղթանակով 1-0:

Նոյնպէս Գօրտէլիօյի Բ. խումբը Իզմիրի Բ. խում-
բին հետ մրցելով, Գօրտէլիօն յաղթական ելաւ 1-0:
Ուրեմն,

Գօրտէլիօյի Ա. խումբը ունի 2 Բունդ
» Բ. » » 2 »

ԶԱՒԷՆ ՅԱՐԷԹԵԱՆ

Իմրագիր	Արտոնատէր	Գտտախանատու-Տնօրէն	Տպագրութիւն
ԿԱՐՕ Գ ՈՒՇԱԳԻՆԵԱՆ	ԳԱՐԼՕ ԵԱԼԻՆԵԱՆ	ՀՐԱԶԵԱԾ ՏԵՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ	Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ